

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิทยานิพนธ์

ของ

ศรินทร์ กาญจนพิมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**ROLES OF ADMINISTRATORS TO PROMOTE PROJECT-BASED
LEARNING ACTIVITIES AT SCHOOLS UNDER BURIRAM
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2**

Sarin Kanjanapimai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
of Master of Education Program in Educational Administration**

August 2015

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรालิ โกศัย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

วันที่..... เดือน ๗ ส.ค. ๒๕๖๑ พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2		
ผู้วิจัย	ศรินทร์ กาญจนพิมาย		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานที่ศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ในกรอบเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ 2) ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ 3) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน 335 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น 0.958 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ

จัดบรรยากาศทางวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ครูผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานที่มีจำนวนมากที่สุดแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ คือ ควรส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบ ร่มรื่น สะอาด สวยงามและปลอดภัย ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ คือ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนและครู ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ควรส่งเสริมให้ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน คือ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

TITLE Roles of Administrators to Promote Project-based Learning Activities at Schools under Buriram Primary Education Service Area Office 2

AUTHOR Sarin Kanjanapimai

ADVISORS Assistant Professor Dr. Sanguan Songwiwat Major Advisor
Assistant Professor Dr. Nitaya Banprasit Co - advisor

DEGREE Master of Education MAJOR Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2015

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study roles of administrators to promote project-based activities at schools under Buriram Primary Education Service Area Office 2 and 2) to compare opinions of teachers on the role of administrators to promote such activities in the target area, classified by their genders, experiences and school sizes. Four aspects were specifically emphasized: 1) physical atmosphere management, 2) academic atmosphere management, 3) instructional activity promotion management and 4) support factors management. The sample consisted of 225 teachers selected by using Krejcie & Morgan's table and stratified sampling. The research tool was a questionnaire with three parts: check-list, five-rating scale, and open-ended questions with the reliability of 0.958. The statistics used to analyze the obtained data were frequency, percentage, mean and standard deviation. Moreover, the hypothesis was tested by using t-test, One Way ANOVA, and paired differences via Scheffe's method.

The research results revealed that:

1. The teachers' opinions on the administrators' roles on the project-based activities at the schools under Buriram Primary Education Service Area Office 2 was at a high level in overall and each aspect. In addition, academic atmosphere management was ranked at the average highest level and was followed by physical atmosphere management while instructional activity promotion management was found at the average lowest level.

2. Having compared their opinions on the school administrators' roles to promote such activities, classified by their genders and experiences, it showed that their opinions on this issue were not different in overall and each aspect.

3. Having compared their opinions on the school administrators' roles to promote such activities, classified by their school sizes, it showed that their opinions on this matter were not different in overall aspect. However, having considered each aspect, physical atmosphere management was significantly different at the statistical level of .05 while other aspects were not found different.

4. The following were the most recommendations made by the sample respectively:
For physical atmosphere management, environment should be properly managed to preserve shady, beautiful and safe school. For academic atmosphere management, all school sectors should be encouraged and promoted to participate in exhibiting good performance of students and teachers. For instructional activity promotion management, teachers should be trained for having knowledge and understanding of project-based learning activities. And support factors management, adequate materials and instruments should be provided for project-based learning activities.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราลี โกศัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้อำนวยความสะดวก ในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน คือ นายวันชัย ภัณฑลักษ์ณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน ไตรภูมิวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นางเฉลียวรัตน์ ทิศารัมย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะขามทานตะวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และ นางสมใจ สีหาวะบุตร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะขาม ทานตะวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครู โรงเรียน ไตรภูมิวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวกาญจนพิมาย และนางสาวนริศรา ธีราชรัมย์ ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนและช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จทุกขั้นตอน

ประ โยชน์และคุณค่าจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณและแสดงความกตัญญูแก่บุพการี และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ศรินทร์ กาญจนพิมาย

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหารการศึกษา.....	9
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย	98
สมมติฐานของการวิจัย	98
วิธีดำเนินการวิจัย	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตั้งแต่ผู้เชี่ยวชาญ	116
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	122
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	131
ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย	141

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน.....	67
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน.....	67
4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดโรงเรียน.....	76
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	77
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	78
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	79
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	80
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน โดยรวมและรายข้อ.....	83
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเพศชายเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเพศหญิงเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน.....	85
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูมีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ โดยรวมและรายด้าน	86
4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน	86
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สูงกว่า 10 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน.....	87
4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน	88
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูใน โรงเรียนขนาดกลางเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน	88
4.14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครู โรงเรียนขนาดใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานใน โดยรวมและรายด้าน	89
4.15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	90
4.16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	92
4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพเป็นรายคู่.....	93
4.19 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ.....	94
4.20 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ.....	95
4.21 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน.....	96
4.22 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 6) มาตรา 22 กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ได้กำหนดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 12- 13)

การพัฒนาบุคลากรถือว่ามีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน คนเป็นทรัพยากรสำคัญในการบริหารที่สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากร การบริหารทั้งหมด คนเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้หน่วยงานไปในทิศทางที่ต้องการ การที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุผล จะต้องพัฒนาครูให้เปลี่ยนบทบาทใหม่ ครูจะต้องเป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึกของความเป็นครู ทุ่มเทเสี่ยสละให้กับงานพัฒนาการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมือสร้างสรรค์ในสังคมโลก ดังที่ จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 5) ได้กล่าวว่า การพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่ชี้ผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวทางที่จะพานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจคือ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน

ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนรู้จักวิธีทำโครงการวิจัยเล็กๆ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการที่เป็นระบบ

นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนแบบโครงการเป็นวิธีสอนหนึ่งที่ถูกละทิ้งให้เป็นที่นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้แห่งทศวรรษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนนี้มีจุดเด่นที่ตอบสนองครอบคลุมหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ผลักดันให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้วิธีสอนนี้เป็นที่รู้จัก และเป็นวิธีสอนหนึ่งที่ครูจำนวนไม่น้อยใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือผลงานที่เกิดขึ้นจากความสนใจของผู้เรียน (อศิภรณ์ อินทรมณี. 2549 : 40)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project – based Approach) เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นองค์ประกอบ 3 ด้าน ให้เกิดในตัวผู้เรียน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ (Knowledge) ด้านกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม (Attitude) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม สร้างรากฐานทักษะการเรียนรู้ (Study Skill) พัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skill) ทักษะทางสังคม อารมณ์ จริยธรรม (Social Skill) และทักษะทางภาษา (Language Skill) โดยเน้นการบูรณาการข้ามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ควบคู่กันไป และเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบกับการเรียนของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัจจุบันที่เน้นการพึ่งตนเองของผู้เรียน (Learner Independence) ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถต่างกันสามารถเรียนร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำงานให้สำเร็จ ลุล่วงไปตามโครงการที่กำหนด และทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพันกับการเรียนมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนต่อเนื่องขึ้นไป (Phillips Burwood and push Ford. 2001 : 11 ; อ้างถึงใน สิริพร ศรีสมวงษ์. 2549 : 2) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการตามรูปแบบ Q PER SEA Learning Model เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตั้งคำถาม (Questioning) 2) ขั้นวางแผนค้นหาคำตอบ (Planning) 3) ขั้นค้นหาคำตอบ (Eexploring) 4) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflecting) 5) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing) 6) ขั้นขยายขอบเขตความรู้ความคิด (Extending) 7) ขั้นนำไปปฏิบัติ (Acting) (ณัฐวิทย์ พจนันต์. 2548 : 20) และ การสอนแบบโครงการเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักทำโครงการวิจัยเล็กๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงการต้องให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหา

ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อดอบคาถามตนเอง สามารถสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่พบ
 โครงการอาจทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ การเรียนการสอนแบบโครงการ (Project
 Approach) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง (วิมลรัตน์
 สุนทรโรจน์. 2545 : 2) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของสมชัย โกมล และอุบลรัตน์
 ขลิบเงิน (2543 : 38) ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในรูปของโครงการเป็นการบูรณาการความรู้และ
 ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ได้จากการเรียนรู้มากำหนดโครงการในการปฏิบัติงาน
 ดังนั้นการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นวิธีการหนึ่ง
 ที่สามารถส่งเสริมให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและ
 ประสบผลสำเร็จได้ (กรมวิชาการ. 2546 : 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 (2555 : 20) ส่งเสริมให้
 สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกกลุ่มสาระวิชา กระบวนการ
 จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ แบบโครงการก็เป็นหนึ่งที่ได้รับ
 การส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระวิชา และจัดให้มีโครงการจัดการแข่งขัน
 ทักษะนักเรียนขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการ
 ทุกครั้งจะพบปัญหาคือ มีสถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการไม่ครบ
 ทุกกลุ่มสาระวิชา ปีการศึกษา 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
 โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการ
 เฉพาะกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ เข้าร่วมกิจกรรมน้อยมาก (สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. 2555 : 23-24) ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพ
 ภายนอกระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านครู มีความสามารถในการ
 จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งระดับการศึกษาปฐมวัย
 และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับคุณภาพดี ด้านผู้บริหาร มีภาวะผู้นำและมีความสามารถใน
 การบริหารจัดการ ในระดับคุณภาพดี โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญ อยู่ในระดับคุณภาพดีเช่นกัน ภาพโดยรวมแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนในส่วนของครูและ
 ผู้บริหาร ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในเกณฑ์ที่น่า
 พอใจ แต่หากมองย้อนไปดูปัญหาข้างต้นกลับพบว่ามีข้อสังเกตที่น่าสนใจ กล่าวคือ การที่โรงเรียน
 ให้ความร่วมมือน้อยมากในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการแข่งขันทักษะทางวิชาการงาน
 ศิลปะหัตถกรรมนักเรียน ปีการศึกษา 2555 ทำให้คิดว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากครูหรือ
 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเฉพาะกลุ่มสาระวิชา หรือส่งเสริมให้

จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระแต่เลือกส่งเฉพาะที่โดดเด่น หรือประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ว่ามีส่วนส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ใน 4 ด้าน (เจมวิทย์ เกรือคำ. 2547 : 23-26) ได้แก่

- 1.1 ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ
- 1.2 ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ
- 1.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,463 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 – 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2550 : 148 -149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 5-10 ปี

3.1.2.3 สูงกว่า 10 ปี

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 4 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ

3.2.2 ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ

3.2.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.4 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ทำหน้าที่บริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง การทำหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบ ในการเป็นผู้นำ ส่งเสริม พัฒนา สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป รวมทั้งเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน** หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาของครูอย่างใกล้ชิด
4. **การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยผู้บริหารได้สนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ หมายถึง การจัดสถานที่ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ห้องศูนย์สื่อทางการศึกษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และมีการจัดป้ายนิเทศให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

4.2 ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง การที่สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการจัดระบบการนิเทศ การจัดแสดงผลงานของผู้เรียน

4.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยมีการผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลกัน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากชุมชน นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน และผู้เรียน

4.4 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน หมายถึง การสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้การยกย่อง ชมเชย การมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการของสถานศึกษา ตลอดจนการทำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานมาพิจารณาเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของครูผู้สอน

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

6. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นครูในโรงเรียน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และสูงกว่า 10 ปี

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ดังนี้ คือ ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตอำเภอประโคนชัย อำเภอกระสัง อำเภอบ้านกรวด อำเภอพลับพลาชัย อำเภอห้วยราช โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบโครงงาน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.1 ความหมายของโครงงาน

2.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.3 ลักษณะสำคัญของโครงงาน

2.4 ประเภทของโครงงาน

2.5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

สำหรับความหมายของการบริหารศึกษานั้นได้ มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารการศึกษา ไว้มากมายดังนี้

ชาญชัย อัจฉริยสมาจาร (2544 : 38) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่ง นั่นคือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งใช้คนกลุ่มที่สอง ได้แก่ ครู ในฐานะตัวแทนดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2544 : 7) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรม ต่าง ๆ ที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมดำเนินการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทั้งในด้าน บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม ทักษะ คติ คุณธรรม และค่านิยมพร้อมที่จะ สนองตอบประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 17) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การที่บุคคล หลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็นพลเมืองดีของสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

กิตติมา ปรีดีคิลก (2545 : 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะ จัดดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน

รุ่ง แก้วแดง (2545 : 44) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมากที่สุด

ชาญวิทย์ สุทธิ (2548 : 39) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง เป็นการใช้อิทธิพล (Influencing) ต่อคนกลุ่มหนึ่งนั่นก็คือนักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้ กำหนด โดยการใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สอง ซึ่งได้แก่ครูในฐานะตัวแทน (Agent) ดำเนินการเพื่อให้ วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

กัลยากร มั่นถาวรวงศ์ (2548 : 117) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การ ดำเนินการจัดการศึกษา โดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันพัฒนาสมาชิกขององค์กรให้มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดีของสังคม และมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและ เหมาะสม

ฐิติรัตน์ ปานผู้มีทรัพย์ (2549 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ อิทธิพลของกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต่อกลุ่มคนในสังคมให้ได้รับการศึกษาทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรม อย่างมีคุณภาพ โดยใช้กระบวนการและทรัพยากร ดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์

ถวิล จันทรชนะ (2550 : 4) กล่าวว่า การบริหาร เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงานมี 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ สิ่งของ (Materials) และ การจัดการ (Management) แล้วปัจจัยทั้ง 4 นี้ อาจถือว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะถ้าองค์การใดก็ตามได้คนปฏิบัติงานไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานไม่ว่าจะมีคนหรือวัสดุสิ่งของมากมายหรือมีการจัดการที่ดีก็ตาม ก็ยากที่จะปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้ หรือไม่ก็อาจจะล้มเหลว แต่ตรงกันข้ามถ้าได้คนดีมีประสิทธิภาพมาทำงานแล้วปัจจัยอื่น ๆ ก็อาจจะสามารถทำให้งานในองค์การนั้นเจริญก้าวหน้า และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้

จันทราณี สงวนนาม (2551 : 3) กล่าวว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหาร จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำมนุษยสัมพันธ์เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552 : 12) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์การทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการ ระดมทรัพยากร และเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในกิจการทางการศึกษา การพัฒนาองค์การทางการศึกษา และสมาชิกของสังคม ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และเป็นคนดีของสังคม ตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

วิฑูล พรหมโสภณ (2553 : 10) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารที่ อาศัยความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ใช้ความสามารถในการระดมสรรพกำลัง และใช้ทรัพยากร เพื่อการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีระบบประกันคุณภาพที่ดี เพื่อให้การศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการ ให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียน ให้ได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ ต่อตนเอง สังคม ตลอดจน การดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด ปฏิบัติโดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้า ทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถ ในการประกอบอาชีพ อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการและบุคลากร เช่นเดียวกับการบริหารในองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรทางเศรษฐกิจ องค์กรทางการเมือง และ องค์กรทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กล่าวโดยสรุปดังนี้ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 10-12)

ทฤษฎีการบริหารองค์กร (Administration Management)

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) และ เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) มีแนวคิด เน้นที่ตัวบุคคลเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและวิธีทำงานให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยไม่มองด้านจิตวิทยา มีลักษณะสำคัญ คือ

1. หลักการงานเฉพาะทาง (Specialization) คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง
2. หลักสายบังคับบัญชาเริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับที่ต่ำสุด
3. หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)
4. หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of Control) ผู้ดูแลหนึ่งคน ต่อ 6 คน ที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด
5. การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง
6. หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาวหลายระดับมากเกินไป
7. หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation)

ฟอลเลตต์ (Follett) ได้นำเอาจิตวิทยามาประกอบกับการบริหารและได้เสนอแนวคิด ดังนี้

การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่คืนัก
2. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม
3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง

นอกจากนี้ ฟอลเลตต์ (Follett) ให้ทัศนะน่าฟังว่า การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงาน เป็นความบกพร่องของการบริหาร

แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach)

ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิด

หลักการ ทฤษฎีที่หลาย ๆ คนได้แสดง ไว้ดังต่อไปนี้

1. บาร์นาร์ด (Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The Function of The Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสอดคล้องกัน

2. ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow-Hierarchy of Needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self Actualization) คือ มีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor Theory X, Theory Y) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน

ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอกง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการให้เงิน วัตถุเป็นเครื่องมือล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The Integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกลียดคร้าน และไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันและกันจากความเชื่อที่แตกต่าง ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

ทฤษฎี Z (Z Theory)

อูชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่น ได้เสนอทฤษฎี Z (Z Theory) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (University of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X, Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีลักษณะที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระและมีความต้องการ หน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคลากรในองค์กร

สรุปเพื่อผสมผสานสองทฤษฎี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
2. การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการบริหาร มุ่งความสำคัญที่ความสามารถของ คน ผลของการทำงาน และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของมนุษย์

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด

แมคเคลแลนด (McClelland, 1998 : 167-168 ; อ้างถึงใน สมเดช ศรีแสง, 2548 : 232-233) กล่าวว่า ในการทำวิจัยในเรื่องความต้องการความสำเร็จ พบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จสูงทั้งหลายแตกต่างกับบุคคลอื่นทั่วไปโดยจะมีลักษณะคือ มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบความสำเร็จแล้วรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้น จึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง ต้องการได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ทันการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อการตัดสินใจในงานครั้งต่อไป ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ เพื่อที่จะได้พยายามปรับปรุงความสามารถให้ทัดเทียมผู้ที่มีความสามารถรู้สึก เป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จที่สูงขึ้น

จากลักษณะดังกล่าวสามารถสรุปความต้องการได้ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการประสบผลสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำผู้อื่น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะทำให้บุคคลเกิดความรูสึกว่าตนเองมีความต้องการทำงาน เห็นคุณค่าของการทำงาน การที่บุคลากรในโรงเรียนจะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความต้องการทั้งด้านร่างกายและทั้งด้านสังคมมาเป็นแรงขับ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิบัติงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของ แอลเดอร์เฟอร์

แอลเดอร์เฟอร์ (Elderfer, 2012 : 3) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์มี 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการเพื่อความอยู่รอด (Existence Needs (E)) เป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกายเพื่อให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น เป็นความต้องการในระดับต่ำสุดและมีลักษณะเป็นรูปธรรมสูงสุด ประกอบด้วยความต้องการทางร่างกายบวกด้วยความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงตามทฤษฎีของมาสโลว์ ผู้บริหารสามารถตอบสนองความต้องการในด้านนี้ได้ด้วยการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรม มีสวัสดิการที่ดี มีเงินโบนัส รวมถึงทำให้ผู้ได้บังคับบัญชารูสึกมั่นคงปลอดภัยจากการทำงาน ได้รับความยุติธรรม มีการทำสัญญาว่าจ้างการทำงาน เป็นต้น

2. ความต้องการมีสัมพันธ์ภาพ (Relatedness Needs (R)) เป็นความต้องการที่จะให้และได้รับไมตรีจิตจากบุคคลที่แวดล้อม เป็นความต้องการที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมน้อยลง ประกอบด้วยความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (ความต้องการทางสังคม) ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลภายนอกด้วย เช่น การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม เป็นต้น

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs (G)) เป็นความต้องการในระดับสูงสุดของบุคคลซึ่งมีความเป็นรูปธรรมต่ำสุดประกอบด้วยความต้องการการยกย่องบวกด้วยความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตตามทฤษฎีของมาสโลว์ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือมอบหมายให้

รับผิดชอบต่องานกว้างขึ้น โดยมีหน้าที่การงานสูงขึ้น อันเป็นโอกาสที่พนักงานจะก้าวไปสู่ความสำเร็จ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่ไม่คำนึงถึงขั้นความต้องการว่า ความต้องการใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และความต้องการหลาย ๆ อย่างอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ความต้องการตามทฤษฎี ERG จะมีน้อยกว่าความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

มีผู้ได้เสนอความหมายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับครูผู้สอนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเข้าใจบทบาทของตนในการจัดการศึกษาคู่ขนานกัน

กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ (2542 : 17) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. มีภาวะความเป็นผู้นำที่จะมุ่งสร้างและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

2. มีการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ชัดเจน

3. มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. สร้างความร่วมมือในองค์กรและประสานงานกับทุกส่วน ทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร

5. มีการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน

6. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการประเมินผลตามสภาพจริง

8. สนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้

9. สนับสนุนการแนะแนว การวิจัยในชั้นเรียน

10. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

11. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีบทบาทและร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

12. มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนตลอดเวลา

13. ระดมสรรพกำลังจากชุมชนเพื่อศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษา

ปรีชาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543 : 12-13) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้นำในงาน ด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามได้

3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับ คณะกรรมการของโรงเรียน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ตัดสินใจในการบริหารงาน ในโรงเรียน

5. บทบาทเป็นนักจัดองค์กร (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ในโรงเรียน

6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง

7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียน

8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการติดต่อและ ประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในโรงเรียน

10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน

11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและ การพัฒนาโรงเรียน

12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instruction Manager) เป็นผู้นำทางด้าน วิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในโรงเรียน

13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือก รักษา และพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้บริหารทรัพยากรทั้ง ทรัพยากรสิ่งของและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง

15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงการ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา

16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานและ พิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งในและนอกโรงเรียน

17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้าง ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดตามประสานงานรวมทั้ง การให้บริการวิชาการแก่หน่วยงานอื่น ๆ

ธีระ รุณเจริญ (2545 : 63) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีการบริหาร ที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
4. การประสานความสัมพันธ์
5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร
6. การสร้างแรงจูงใจ
7. การประเมินภายในและประเมินภายนอก
8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย พัฒนา
9. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
10. การส่งเสริมเทคโนโลยี

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2546 : 22) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา ในการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

1. กำหนดแผนยุทธศาสตร์และจัดให้มีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่องชัดเจน เป็นรูปธรรม

3. กำหนดวิธีดำเนินงานให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

4. กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5. กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

7. กำหนดการจัดสรรงบประมาณ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้บริการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขป ได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 82-84)

ด้านวิชาการ

1. มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
2. มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
3. สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที่
4. มีวิสัยทัศน์
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
7. รอบรู้ทางด้านการศึกษา
8. ความรับผิดชอบ
9. แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
10. รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
11. ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
12. คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ

การบริหารงบประมาณ

1. เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน
2. มีความรู้ระบบงบประมาณ

3. เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
5. มีความละเอียดรอบคอบ
6. มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
7. หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
8. รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ

การบริหารงานบุคคล

1. มีความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคล
2. เป็นแบบอย่างที่ดี
3. มีมนุษยสัมพันธ์
4. มีอารมณ์ขัน
5. เป็นนักประชาธิปไตย
6. ประณีประนอม
7. อคทน อดกลั่น
8. เป็นนักพูดที่ดี
9. มีความสามารถในการประสานงาน
10. มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน

11. กล้าตัดสินใจ
12. มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร

การบริหารทั่วไป

1. เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
2. เป็นผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
3. มีความรู้ และบริหาร โดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
4. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
5. รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม
6. มีความคล่องแคล่ว ว่องไว และตื่นตัวอยู่เสมอ
7. มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค
8. กำกับ ติดตาม และประเมินผล

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการเป็นผู้นำ ส่งเสริม พัฒนา สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานเพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

บทบาทในด้านวิชาการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 37-243) ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระ เพื่อให้สถานศึกษาจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

จำนวนและการดำเนินการ ความคิดรวบยอดและความรู้ลึกเชิงจำนวน ระบบจำนวนจริง สมบัติเกี่ยวกับจำนวนจริง การดำเนินการของจำนวน อัตราส่วน ร้อยละ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวน และการใช้จำนวนในชีวิตจริง

การวัด ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่างๆ การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

เรขาคณิต รูปเรขาคณิตและสมบัติของรูปเรขาคณิตหนึ่งมิติ สองมิติ และสามมิติ การนิยามภาพ แบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิต (Geometric Transformation) ในเรื่องการเลื่อนขนาน (Translation) การสะท้อน (Reflection) และการหมุน (Rotation)

พีชคณิต แบบรูป (Pattern) ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เซตและการดำเนินการของเซต การให้เหตุผล นิพจน์ สมการ ระบบสมการ อสมการ กราฟ ลำดับเลขคณิต ลำดับเรขาคณิต อนุกรมเลขคณิต และอนุกรมเรขาคณิต

การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น การกำหนดประเด็น การเขียนข้อคำถาม การกำหนดวิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การนำเสนอข้อมูล ค่ากลาง และการกระจายของข้อมูล การวิเคราะห์และการแปลความข้อมูล การสำรวจความคิดเห็น ความน่าจะเป็น การใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นในการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ และช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต สิ่งมีชีวิต หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต

โครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต และกระบวนการดำรงชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม การทำงานของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต วิวัฒนาการและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต และเทคโนโลยีชีวภาพ

ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สิ่งมีชีวิตที่หลากหลายรอบตัว ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก ปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

สารและสมบัติของสาร สมบัติของวัสดุและสาร แรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค การเปลี่ยนสถานะ การเกิดสารละลายและการเกิดปฏิกิริยาเคมีของสาร สมการเคมี และการแยกสาร

แรงและการเคลื่อนที่ ธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง แรงนิวเคลียร์ การออกแรงกระทำต่อวัตถุ การเคลื่อนที่ของวัตถุ แรงเสียดทาน โมเมนต์การเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

พลังงาน พลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน สมบัติและปรากฏการณ์ของแสง เสียง และวงจรไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า กัมมันตภาพรังสีและปฏิกิริยานิวเคลียร์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงานการอนุรักษ์พลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก โครงสร้างและองค์ประกอบของโลก ทรัพยากรทางธรณี สมบัติทางกายภาพของดิน หิน น้ำ อากาศ สมบัติของผิวโลก และบรรยากาศ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก ปรากฏการณ์ทางธรณี ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศ

ดาราศาสตร์และอวกาศ วิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี เอกภพ ปฏิสัมพันธ์และผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ความสัมพันธ์ของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลก ความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศ

ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา และจิตวิทยาศาสตร์

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม

จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองใน
สังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและ
ความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม
ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่
เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การ
บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และ
การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์
พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ
ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร
และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทาง
ภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับ
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้
สุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม
ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน

พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย
การเล่นเกมและกีฬา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม
สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา สาระที่เป็นกรอบเนื้อหาหรือขอบข่ายองค์ความรู้
ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาประกอบด้วย

การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องธรรมชาติของ
การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต ความสัมพันธ์เชื่อมโยง
ในการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย รวมถึงวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการ
ที่สมวัย

ชีวิตและครอบครัว ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องคุณค่าของตนเองและครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ การสร้างและรักษา สัมพันธภาพกับผู้อื่น สุขปฏิบัติทางเพศ และทักษะในการดำเนินชีวิต

การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล ผู้เรียน ได้เรียนรู้เรื่องการเล่นกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา ทั้งประเภท บุคคล และประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งไทยและสากล การปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ และ ข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย และกีฬา และความมีน้ำใจนักกีฬา

การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ เกี่ยวกับหลักและวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ การสร้างเสริม สมรรถภาพเพื่อสุขภาพ และการป้องกันโรคทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ

ความปลอดภัยในชีวิต ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากพฤติกรรม เสี่ยงต่าง ๆ ทั้งความเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ ความรุนแรง อันตรายจากการใช้ยาและสารเสพติด รวมถึงแนวทางในการสร้างเสริมความปลอดภัยในชีวิต

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้

ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอ ผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างาน ทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างาน ศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม และ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่าง สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และ สากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดง ความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรียะ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอด

ความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้
การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุ และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สรุปสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนี้
ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 9-18) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 9 ลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางนี้ มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาตรงที่ช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาหลักสูตรแกนกลางโดยละเอียด เพื่อการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปีและภาคเรียนต่อไป นอกจากนี้จะช่วยให้เกิดแนวความคิดว่าสถานศึกษาจะมีแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชน และท้องถิ่นของตนในส่วนใดบ้าง

1.2 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้วก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

1.3 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1.1 และข้อ 1.2 จัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระสำคัญการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายภาคมีกำหนดหน่วยกิตให้เหมาะสม

1.4 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อ 1.3 ที่เกี่ยวเนื่องมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียนซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ต้องทำเป็นรายวิชา นอกจากนั้นยังต้องดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่กำหนด

2. การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

2.1 การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง การให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ จากการสอบถามจากการอ่าน จากการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาสรุปเป็นความรู้และความเข้าใจของตน การให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติการทดลองเพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการและสรุปผลงานของตน การให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาล้วนเป็นความต้องการในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งสิ้น

2.2 การกำหนด การเตรียมการ และการจัดสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชาตามแนวความคิดปัจจุบัน ต้องการให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองปฏิบัติในสิ่งต่างๆ ก็ควรประเมินจากการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจแตกต่างกันไป สำหรับผู้เรียนแต่ละคน ไม่สามารถประเมินโดยใช้แบบทดสอบในทุก ๆ เรื่องเหมือนแต่ก่อน ประกอบกับแต่ละหน่วยการเรียนรู้/วิชามีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้แล้ว การประเมินจึงต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้นั้น ๆ ด้วย

2.4 การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ซึ่งลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว ฉะนั้นผู้สอนแต่ละคนสามารถนำเอาผลงานจากข้อ 2.1-2.3 มาใช้ใจการจัดทำแผนการสอนเชิงบูรณาการได้โดยตรง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดทำแผนการสอนรายวิชา

2.5 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชั้นเรียนหรือการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ

2.6 การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายในการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 3.1 การวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้/รายวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นต่อไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้
- 3.2 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการเตรียมการสร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการที่เป็นระบบในขั้นนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปีด้วย เพื่อความสะดวกในการสังเกตการณ์ ปฏิบัติงานของผู้เรียนและรวบรวมผลงานของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน
- 3.3 การจัดทำหลักฐานการศึกษา ตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดไว้
- 3.4 การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของการประเมินที่ต้องการใช้ ผลการประเมินเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสิน ได้-ตก ของผู้เรียน
- 3.5 การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงาน ผู้ปกครอง ระหว่างปีและการรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 4.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคน ร่วมกันรับผิดชอบในกานนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ แต่ละคนเป็นผู้นิเทศและเป็น ผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละบุคคล
- 4.2 การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ควร เป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจจากการอ่าน การค้นคว้า การได้ไปประชุม อบรม/สัมมนา ปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ การสาธิตรูปแบบการสอนเพื่อช่วยกันค้นคว้าหาข้อบกพร่องและ ปรับปรุงให้เป็นรูปแบบของสถานศึกษาร่วมกัน การประชุมระดมสมองที่ไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรง เป็นต้น

4.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการพิเศษภายในอย่างสม่ำเสมอ

4.4 การร่วมกันแก้ไขที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาเป็นปัญหา

ส่วนรวม

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวบรวมอุปสรรคข้อขัดข้องจากการบริหารในทุก ๆ เรื่องมาพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านใดที่สถานศึกษาช่วยแก้ปัญหาได้เอง ด้านใดที่คิดว่าต้องพึ่งพาจากบุคคลภายนอก

5.2 การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะ ๆ ซึ่งควรกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคคลในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันได้ รวมทั้งการจัดส่งบุคลากรไปรับการอบรมประชุมสัมมนาปฏิบัติการที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัด

5.3 การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

6.1 การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนแต่ละคนควรทำการวิจัยในชั้นเรียนของตน โดยเริ่มจากประเด็นปัญหาของการเรียนการสอนที่ผู้สอนคิดเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือคิดค้นขึ้นใหม่ เพื่อตรวจสอบว่า สิ่งที่คุณคิดขึ้นมา นั้นสามารถใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน จนทำให้คุณภาพการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ได้จริงหรือไม่ อันเป็นการฝึกการทำงานเป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการวิจัย ซึ่งมีจำเป็นต้องเป็นวิจัยเต็มรูปแบบ ดังที่นักวิจัยหรือนักศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกกระทำกัน

6.2 การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องร่วมกันในสถานศึกษา หรือเป็นประเด็นที่ควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษาเพื่อการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา

6.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยก็ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ ความจริงแล้วงานทางวิชาการทุกงานสามารถจัดทำเป็นโครงการทางวิชาการได้ทั้งสิ้น เช่น โครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการบริหารการเรียนการสอน โครงการประเมินผลการเรียน ฯลฯ ในหัวข้อนี้จึงหมายความว่า เฉพาะโครงการนอกเหนือจากงานที่กล่าวแล้วในข้อ 1-6 และข้อ 8-9 เช่น โครงการที่เกี่ยวกับร่วมส่งเสริมทางวิชาการของผู้เรียน โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนที่เป็นกิจกรรมร่วมของโรงเรียน

โครงการแข่งขันความสามารถทางความคิดของผู้เรียน การบริหาร โครงการทางวิชาการ ได้แก่ การจัดทำมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

7.1 การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการ ที่เป็นการสนับสนุนงานหลักที่กล่าวในหัวข้ออื่น ๆ และที่คาดว่าจะเป็นเรื่องที่ส่งผลให้งานหลักนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

7.2 การกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการให้เหมาะกับการพัฒนาผู้เรียน

7.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดในข้อ 7.1 และข้อ 7.2

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการการ ได้แก่ การจัดทำมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

8.1 การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมดที่จะต้องจัดเก็บร่วมกันตลอดภาคเรียนและปีการศึกษาเพื่อมิให้เกิดการละเลยหรือละทิ้งข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาและตัดสินใจในการดำเนินงานทางวิชาการ ระบบข้อมูลและสารสนเทศจะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ตั้งแต่ข้อ 1-7 และข้อ 9

8.2 การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศตามช่วงการดำเนินงานแต่ละงานให้เหมาะสม

8.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศตามช่วงการดำเนินงานแต่ละงานให้เหมาะสม

8.4 การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่น ๆ ใช้ประกอบการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาในข้อ 9 และใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาต่อไป

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การจัดทำมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

9.1 การกำหนดหัวข้อประเมินผลงานจากงานที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1-8 ข้างต้น โดยคำนึงถึงการประเมินก่อนการดำเนินงาน (ควรทำ) การประเมินระหว่างการทำงาน (ต้องทำ) และการประเมินผลหลังการทำงาน (ต้องทำ)

9.2 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน รวมทั้งการจัดเตรียมในเรื่องดังกล่าวและกำหนดช่วงเวลา เพื่อให้สามารถประเมินระหว่างการทำงานได้

9.3 การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินตามที่กำหนดในข้อ 9.1 และ ข้อ 9.2

9.4 การสรุปผลและเขียนรายงานประจำปี เพื่อรายงานต่อสาธารณะและ ต่อหน่วยงานต้นสังกัด

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกระบวนการเรียนรู้หนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 และการศึกษาของชาติ เน้นให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อ
ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน งานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไป
ด้วยกลุ่มสาระต่างๆ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องทำหน้าที่และบทบาทในการส่งเสริมให้การ
ดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
มีผู้กล่าวถึงบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ไว้ดังนี้
เจมวิทช์ เครือคำ (2547 : 23-26) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่
สำคัญยิ่งของสถานศึกษา เพราะเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียน โดยตรง การเรียนการสอนที่มี
คุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หวังไว้ การเรียนการสอนตามแนวของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ตามแนวความคิดของ
บุคคลต่าง ๆ และความต้องการของสังคมในปัจจุบัน มีผลให้การจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลง
ไปจากเดิมอย่างมาก ซึ่งผู้ที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยตรงคือครู และนอกจากครูแล้วผู้ที่มี
บทบาทสนับสนุนให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก คือ ผู้บริหาร โรงเรียน นั่นเอง
ซึ่งโรงเรียนทุกแห่งจะต้องปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประสบ
ผลสำเร็จ ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญจึงจะประสบผลสำเร็จขึ้นมาได้ ดังนั้น บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในด้านส่งเสริม
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ 4 ด้าน เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

การจัดบรรยากาศทางกายภาพ

มีผู้กล่าวถึงการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ไว้ดังนี้
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 48) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศทางกายภาพ
เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งความรู้ที่เกื้อกูลต่อการ
เรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเน้นความสะดวกสบาย สามารถเคลื่อนไหวได้
อย่างอิสระ มีเครื่องมือและแหล่งความรู้ สอดคล้องกับกิจกรรมและความต้องการ สำหรับการจัด
บรรยากาศทางกายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การจัดสถานที่และบริเวณในห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเล่น ที่เด็กต้องการใช้อย่างเป็นระบบสะดวกในการนำมาใช้ การทำความสะอาดและการจัดเก็บจัดบริเวณการทำกิจกรรมที่สะดวกต่อการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีบริเวณที่ว่างพอที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ สามารถเตรียมย้ายไปสู่การทำกิจกรรมอื่นได้โดยไม่รบกวนทำกิจกรรมของผู้อื่น มีการจัดบริเวณสำหรับการจัดแสดงหรือเก็บผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมของเด็ก

2. การจัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงผลการเรียนรู้ผ่านการแสดงออกและจากผลงาน ดังนั้นจะต้องจัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ การมีสื่อ วัสดุอย่างหลากหลาย พอเพียง สะดวกในการนำมาใช้ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

3. การจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ที่ผู้เรียนเลือกเรียน และแหล่งความรู้ที่จัดประจำไว้ เพื่อตอบสนองความสนใจที่หลากหลาย การจัดแหล่งความรู้ควรคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและใช้ได้อย่างสะดวก ขณะเดียวกันแหล่งความรู้ก็ต้องน่าสนใจ เป็นเครื่องเร้ากระตุ้น สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะ ค้นหา และลงมือปฏิบัติ

การจัดสถานที่ที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดห้องสมุดโรงเรียนที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน การจัดสภาพห้องแนะแนวให้เหมาะสมกับการให้บริการแก่ผู้เรียน การจัดห้องโสตทัศนศึกษาที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน การจัดศูนย์สื่อทางการศึกษาที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน การจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์อินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการค้นคว้าของนักเรียน การจัดห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน การจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับการค้นคว้าของผู้เรียน การจัดห้องปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีป้ายนิเทศเพื่อเสนอข่าวสารทุกสาระการเรียนรู้ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ทิสนา แคมมณี (2545 : 14 - 15) กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และ แหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ จัดบรรยากาศภายใน โรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุน

ครูให้ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกรูปแบบ และต้องส่งเสริมให้ ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทในฐานะ ผู้กระตุ้น ผู้เตรียมการ ผู้อำนวยการผู้อำนวยความสะดวก ผู้จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษาและวางแผนกิจกรรมให้กับผู้เรียน

การจัดบรรยากาศทางวิชาการ

มีผู้กล่าวถึงการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ไว้ดังนี้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 48) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียนรู้ สอนสนุก เรียนสนุก ครูรักเด็ก เด็กรักครู รักเพื่อน ไม่มีบรรยากาศแห่งความกลัว หวาดผวา วิตกกังวล ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า "อยากมาโรงเรียน"

ชเนศ ขำเกิด (2557 : 1) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศทางวิชาการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน แล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ทุกคนมีความสุขมีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง

บทบาทของผู้บริหารในการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีบทบาทในด้านการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมมากที่สุด ในกระบวนการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่มเพาะความรู้ลึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบของครู ส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดรับกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และสามารถทำการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง วางแผนนโยบายในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูเข้าฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการประเมินตามสภาพจริงวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจและสามารถปฏิบัติได้จริง จากนั้นให้ครูที่ไปฝึกอบรมขยายผลต่อ โดยให้ครูที่ไปฝึกอบรมเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และการอบรมครูในโรงเรียนต่อไป และผู้บริหารยังมีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดให้มีการประเมินตามสภาพจริง และยังคงมีบทบาทในการกำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน และการประเมินตามสภาพจริง ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ทิสนา แคมมณี (2545 : 25 – 30) กล่าวว่า การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการของ โรงเรียนที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประชาสัมพันธ์ให้ ครู ผู้ปกครองและผู้เรียน ได้เข้าใจว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางที่มุ่งให้ ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและแก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความ สนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน การจัดประชุมสัมมนา จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมี เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจใน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการปฏิบัติการสอน ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และ ทักษะการผลิตสื่อนวัตกรรมใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะ การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จัดให้มีแผนงานและคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดระบบการนิเทศภายใน มีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน นวัตกรรมทาง วิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

มีผู้กล่าวถึงการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 79-83) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ดังนี้

1. จัดทำแผนงาน โครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

- 1.1 กำหนดนโยบายของ โรงเรียน
- 1.2 กำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ
- 1.3 จัดทำแผนงาน โครงการ

2. การพัฒนาบุคลากร

- 2.1 การปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2.2 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ

3. การเตรียมสิ่งสนับสนุน

- 3.1 การเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน
- 3.2 การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์

4. การบริหารและบริการหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
  - 4.1 การจัดให้มีรายวิชาเลือกตาม โครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย
  - 4.2 การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
  - 4.3 การจัดบรรยากาศเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการศึกษากันคว้าใฝ่รู้ใฝ่เรียน
  - 4.4 การจัดบริการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ
6. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน
  - 6.1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
  - 6.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะ
7. การจัดระบบนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม
8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน การนำผลการประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อ ปรับปรุง และพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) ให้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร
2. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียน
4. สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียน
6. พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน
7. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน
8. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
9. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถนำไปใช้ได้จริง ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม

ที่ทำงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม
 สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้
 การวิจัยในชั้นเรียนและทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียน
 มาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เกิดขึ้นได้
 ทุกเวลาและสถานที่ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้จากชุมชน
 ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมโครงงาน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติดและ
 โรคเอดส์ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับ
 ผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูมีการประสานงานร่วมมือกับผู้ปกครองและ
 บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูนำ
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครู
 ประเมินพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง
 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียน

การจัดปัจจัยสนับสนุน

มีผู้กล่าวถึงจัดปัจจัยสนับสนุน ไว้ดังนี้

นวลจิตต์ เขวกีรติพงศ์และคณะ (2545 : 3) บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนี้

ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญในการศึกษาประสบความสำเร็จส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ ดังที่
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมายและหลักการซึ่ง
 ต้องการให้คนไทยมีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ความสามารถ
 มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้
 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน เกี่ยวกับ
 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้อยู่เสมอ การเห็นความสำคัญของภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค การเคารพกฎหมาย ความรู้
 สากล ประชาธิปไตย ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 อย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้ เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผล ให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมการบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมการเรียนการสอน ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็น หลักสูตรบูรณาการ แม้ว่าหลักสูตรยังคงแบ่งเป็น รายวิชา หรือกลุ่มวิชา มีตารางเรียนเป็นกรอบควบคุมเวลา ก่อนข้างเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น แต่ใน อนาคต โรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะวางแผนการ เปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ได้ หลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรซึ่งเหมาะสมกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะ เรียนรู้ด้วย ตนเองจากกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดให้ ดังนั้น การสะท้อนองค์ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะมีลักษณะ หลากหลายและเป็นองค์ความรู้รวมจาก หลายวิชา หลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้อง ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึง จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ ตามความสนใจ แหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้อง คอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัว เป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ ที่กล่าวมานี้ มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้ว หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่งการ เรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการ ควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่ สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้ เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัย ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ ทำ ทายความสามารถของครูในการค้นพบ องค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไป ผู้บริหารอาจเชิญวิทยากรที่

มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้น ให้ครุมีโอกาสดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวิจัยว่า การวิจัยไม่ใช่เรื่องยาก ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูงที่ยุ่งยาก ซับซ้อนก็สามารถทำได้ นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจตรงกันในเบื้องต้นก่อน

4. การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ผู้บริหารควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่ครูจัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจความต้องการใช้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการต่อไป

5. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน งบประมาณนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้อง จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้การยกย่อง ชมเชย การมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการของสถานศึกษา ตลอดจนการทำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานมาพิจารณาเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของครูผู้สอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนไปนั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานเป็นการเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องเลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ความหมายของโครงงาน

มีผู้ให้ความหมายของโครงงาน ไว้ดังนี้

สุพล วังสินธ์ (2543 : 9-15) กล่าวว่า โครงงาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ในลักษณะการศึกษาค้นคว้า สำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูผู้คอยกระตุ้นแนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

ชัยยัญญู ชาวเหนือ (2543 : 61-69) กล่าวไว้ว่า โครงการ หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากการคิดวางแผนไว้ล่วงหน้า ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

กรมวิชาการ (2544 : 28) กล่าวไว้ว่า โครงการ หมายถึง การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้การแนะนำ ประเมินและดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาจากความหมายของโครงการที่กล่าวมา

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความหมายของการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

มีผู้ให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ไว้ดังนี้

อัญชลี ธรรมะวิจิตร (2554 : 6) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบโครงการเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงตามหลักพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) นอกจากนั้นยังเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ผลผลิต และการประเมินผลงาน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

เต็มศักดิ์ สุวรรณ (2555 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ดังนี้

1. ได้รับความสุข/สนุกกับการทำงาน
2. ได้ทำงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง
3. ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ข้อมูล การเรียนรู้
4. ได้ฝึกทักษะกระบวนการทำงานด้วยตนเอง หรือร่วมทำงานเป็นกลุ่ม
5. ได้ฝึกความกล้าในการแสดงออกและกล้าคิด
6. พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. ได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
8. สร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

9. ได้ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ
10. นำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง
11. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
12. ศึกษา ค้นคว้า และแก้ปัญหาจากการทำงาน
13. ใช้เป็นที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำ

โครงการที่แท้จริง กรณีที่ต้องนำโครงการไปใช้แสดงต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ใช้ในการสมัครงาน

ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้โครงการ

มีผู้ให้ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้โครงการ ไว้ดังนี้

สุพิน ดิษฐสกุล (2543 : 52) กล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้จากการทำโครงการว่า
ทำให้นักเรียนและครู ได้พัฒนาตนเองหลายด้าน ได้แก่

1. ได้พัฒนาทักษะการค้นคว้าสารนิเทศ จากการทำให้นักเรียนต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น หนังสือสารานุกรม พจนานุกรม อินเทอร์เน็ต จะทำให้นักเรียนมีความสามารถทางเทคโนโลยี สารสนเทศ
2. ทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างผู้ที่ทำงานร่วมกัน
3. สร้างกระบวนการภายในกลุ่มและการจัดระบบภายในกลุ่ม
4. เพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา
5. พัฒนาทักษะการคิดระดับสูง เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดวิจารณ์ การคิดตัดสินใจ การคิดสร้างสรรค์
6. พัฒนาทักษะในการจัดการ เช่น เรื่องการบริหารเวลา การใช้แหล่งทรัพยากรให้คุ้มค่า ทำให้เกิดทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการเจรจาต่อรอง
7. มีการพัฒนาความสามารถภายในของตนเองและความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น
8. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้พหุปัญญาของตนเองจากการแบ่งงานกันทำตามความสามารถและความถนัดทำให้นักเรียน ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ
9. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่นักเรียนสามารถทำได้
10. พัฒนาทักษะในการเรียนและการทำงาน
11. ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองที่ได้มีส่วนร่วมชิ้นงานซึ่งจะพัฒนาให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น
12. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน จากการทำให้นักเรียนและกลุ่มเพื่อน ได้เฝ้าดูผลงานที่สร้างขึ้น

13. ทำให้เกิดความหลากหลายในบรรยากาศการเรียนรู้จากการที่นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบที่แตกต่างกันและทำให้นักเรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

14. ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ค้นพบสาเหตุและพัฒนาคุณลักษณะ โครงการที่ดีที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้

นฤมล บุตาคม (2543 : 37-38) กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการว่า

1. ช่วยเปิดช่องว่างระหว่างการนำความรู้ไปใช้ในชั้นเรียนกับการใช้ชีวิตจริงนอกห้องเรียน เพราะช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

2. ในการทำงานกลุ่มของการเรียนรู้แบบโครงการ ต้องใช้ทักษะการวางแผน การทำงานประนีประนอม การแสดงความคิดเห็น และการสร้างข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตนักเรียนได้พัฒนาทักษะเหล่านี้ตามความสามารถและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน

3. ช่วยให้นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ เหมาะสมกับความต้องการของตนเองมากกว่าการเรียนรู้ไปตามขั้นตอนโดยการจดจำ

4. ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสสอนกันเอง จึงเป็นการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนแต่ละคน

5. การเรียนรู้แบบโครงการมีบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาและเรียนรู้ทักษะมากกว่าการให้ผู้เรียนแข่งขันกันเรื่องคะแนน เป็นต้น

ลัดดา ภูเกียรติ (2544 : 37) กล่าวว่าการทำงานโครงการจะช่วยให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเป็นระบบ ได้คิดอย่างหลากหลาย และคิดอย่างสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้จากการเป็นผู้ปฏิบัติในสภาพความเป็นจริง นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตน ทำให้มีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและได้ฝึกการประเมินตนเอง รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่น เป็นการช่วยพัฒนาระดับสติปัญญาทางอารมณ์และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ชาติรี เกิดธรรม (2547 : 5) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ดังนี้

1. นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลงมือปฏิบัติจริง สามารถสร้างผลงานและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้และฝึกภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
4. เป็นการบูรณาการความคิด

ตัวบ่งชี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีผู้กำหนดตัวบ่งชี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 27-28) ได้กำหนดตัวบ่งชี้สำหรับผู้เรียนและครูไว้ดังนี้
ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน มีดังนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายสร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริม คุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ค้นพบการเสริมกำลังใจให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาด้วยตนเอง
9. ผู้เรียนได้ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
10. ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
11. ผู้เรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และความรับผิดชอบในการทำงาน
12. ผู้เรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจ ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ด้านครู มีดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทางด้านเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่รูกเร้า ชูใจ เสริมกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
5. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างทั่วถึง

6. ครูส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม
7. ครูใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อฝึกการหัดคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์จากชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกริยามารยาท และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกต และประเมินการพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

เต็มศักดิ์ สุวรรณ (2555 : 2-3) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานก่อให้เกิดคุณค่าต่อนักเรียนดังนี้

1. ช่วยสร้างแนวทางใหม่เพื่อริเริ่มงานไปสู่งานอาชีพ และศึกษาต่อที่ตนเองสนใจและถนัด
2. สร้างเสริมประสบการณ์ปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจอย่างซาบซึ้งในโครงงาน
3. ได้ทดสอบความถนัด และแก้ปัญหาในงานที่สนใจและมีความพร้อม ทำให้มั่นใจ
4. ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจใน โครงงานที่ได้ริเริ่มสร้างสรรค์
5. ก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนที่ปฏิบัติ

ร่วมกัน

6. ก่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการที่กว้างขวางขึ้น ได้รับความสำเร็จการศึกษา

ตามหลักสูตร

การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานก่อให้เกิดคุณค่าต่อ โรงเรียนและคณะครูดังนี้

1. เกิดการประสานงานทางวิชาการที่ผสมผสานหรือบูรณาการเกิดขึ้นในโรงเรียน
2. เกิดความเข้าใจที่ตรงกันว่า การฝึกปฏิบัติจริงในสถานที่ต่าง ๆ มากกว่าที่จะเรียนแต่ในห้อง
3. เกิดศูนย์รวมสื่อการเรียนการสอนมีศูนย์วัสดุอุปกรณ์การสอนสำหรับให้กลุ่มสาระต่างๆ ในโรงเรียนได้ใช้ร่วมกันส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกใช้สื่อการสอนอย่างแท้จริง
4. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน โรงเรียนและคณะครูมีโอกาสปฏิบัติงาน

ร่วมกัน

การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานก่อให้เกิดคุณค่าต่อท้องถิ่นดังนี้

1. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้ ผลงานของ โครงงานที่สำเร็จไปสู่ท้องถิ่น
2. ช่วยลดปัญหาวัยรุ่นในท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความประพฤติ จรรยาบรรณ และศีลธรรม
3. ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีพื้นฐานการศึกษาที่ดี โดยเฉพาะงานอาชีพที่หลากหลาย และการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เยาวชนมีนิสัยรักการทำงาน ไม่เป็นคนเกียจคร้านในการทำงาน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกิจกรรม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตาม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใด ไปใช้ในการศึกษาคำตอบในเรื่องนั้นๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสรุปความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาของครูอย่างใกล้ชิด

ลักษณะสำคัญของโครงงาน

มีผู้ให้ลักษณะสำคัญของโครงงาน ไว้ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 (2544 : 4) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบ โครงงาน มีลักษณะกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ชีวิตที่ดำรงอยู่ เน้นการเรียนการสอนที่น่าจะมีบทบาทมากในเขตปฏิรูปการศึกษานี้ เพราะลักษณะ และรูปแบบการเรียนรู้แบบ โครงงานมีความสมบูรณ์ที่บูรณาการกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่วางแผน จนถึงประเมินคั้งลักษณะและรูปแบบโครงงานต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มที่
2. เน้นพลังความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นของนักเรียน
3. เป็นคำตอบที่แสดงให้เห็นศักยภาพของผู้เรียน
4. โครงงานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญของทุกรายวิชา
5. ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึก ด้วยกระบวนการคิดและแก้ปัญหา
6. เรื่องที่ศึกษามาจากความสนใจของนักเรียนเอง โดยกำหนดประเด็นหรือคำถามที่อยาก
รู้เอง
7. ครูไม่ใช่ผู้ถ่ายทอด หรือกำหนดกิจกรรมให้เด็กทำ
8. ครูทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาสำหรับเด็กโต ส่วนเด็กเล็กครูจะเป็นที่ปรึกษา
9. ครูเป็นผู้ชี้แนะอย่างใกล้ชิด
10. ส่งเสริมให้เด็กฝึกฝนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ
11. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักวางแผนนักแก้ปัญหาที่ใจเย็นและมีเหตุผล
12. เด็กสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ การค้นคว้า ปรึกษาหารือภายในกลุ่ม
13. มีการอภิปราย ทดลอง
14. โครงงานที่เด็กทำมี โอกาสได้พบทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลวจากกระบวนการ
เรียนรู้ของเขาเอง

มาลัย สิงหะ (2545 : 6) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของโครงการ ดังนี้โครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความอยากรู้อยากเรียนของนักเรียนเอง โดยใช้กระบวนการและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับแหล่งความรู้เบื้องต้น ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่นักเรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงกับตำรา แต่ครูจะต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 59) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของโครงการไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนได้เลือกเรียนหรือประเด็นที่จะศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้

2. ผู้เรียนเป็นผู้เลือกวิธีการศึกษาและแหล่งความรู้

3. ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน

4. การศึกษานั้นมีการเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างความรู้ทักษะ ประสบการณ์เดิมกับสิ่ง

ใหม่

5. ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของโครงการ เป็นเรื่อง que ผู้เรียนสนใจ สงสัย ต้องการหาคำตอบ เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผู้เรียนต้องศึกษาอย่างลุ่มลึก ด้วยวิธีการ และจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถสรุปความรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนสามารถนำข้อค้นพบไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประเภทของโครงการ

มีผู้ให้ประเภทของโครงการ ไว้ดังนี้

ธัญญัญญู ชาวเหนือ (2543 : 61-69) กล่าวไว้ว่า อาจจำแนกโครงการตามลักษณะของการจัดทำได้ 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจ

2. โครงการประเภททดลอง

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

4. โครงการประเภทพัฒนาผลงาน

อุดมศักดิ์ ฐนะกิจรุ่งเรือง และคณะ (2543 : 17-23) กล่าวไว้ว่า ประเภทของโครงการแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล

2. โครงการประเภทการทดลอง

3. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์และ
4. โครงการประเภททฤษฎี หลักการ หรือแนวคิด

กรมวิชาการ (2544 : 29) ได้แบ่งโครงการออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจ (Survey Research Project) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่ แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ และนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ
2. โครงการประเภททดลอง (Experimental Research Project) เป็นการศึกษาหาคำตอบตัวแปรต้นที่กำหนดมีผลต่อตัวตามหรือไม่ โดยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรต้น
3. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์คิดค้น (Developmental Research Project or Invention) เป็นการนำหลักการแนวคิด ทฤษฎี มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา หรือประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ หรืออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
4. โครงการประเภทการสร้างหรืออธิบายทฤษฎี (The Creation Research Project) การศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ หรืออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีหลักการ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2545 : 6-7) ได้แบ่งโครงการออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทการสำรวจและรวบรวมข้อมูล โครงการประเภทนี้ผู้ทำโครงการเพียงต้องการสำรวจและรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลเหล่านั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจนการสำรวจและรวบรวมข้อมูล อาจทำได้หลายรูปแบบแล้วแต่รายวิชานั้น ๆ เช่น สำรวจคำราชาศัพท์ในวิชาภาษาไทย สำรวจชื่อพืชเศรษฐกิจของจังหวัดที่นักเรียนอยู่ในวิชาสังคมศึกษา สำรวจคำศัพท์ในวิชาภาษาอังกฤษ สำรวจชนิดของกีฬาท้องถิ่นในวิชาพลศึกษา สำรวจสารเคมีภายในบ้านในวิชาวิทยาศาสตร์ สำรวจวิธีบวกลบที่ชาวบ้านนิยมใช้ในวิชาคณิตศาสตร์ ในการทำโครงการประเภทสำรวจข้อมูล ไม่จำเป็นจะต้องมีตัวแปรเข้ามาเกี่ยวข้อง นักเรียนเพียงแต่สำรวจรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดให้เป็นหมวดหมู่ และนำเสนอ ก็ถือว่าเป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลแล้ว
2. โครงการประเภททดลอง ในการทำโครงการประเภททดลอง ต้องมีการจัดการกับตัวแปรที่จะมีผลต่อการทดลอง ซึ่งมี 4 ชนิด คือ
  - 2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ หมายถึง เหตุของการทดลองนั้น ๆ
  - 2.2 ตัวแปรตาม ซึ่งจะเป็นผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตัวแปรต้น
  - 2.3 ตัวแปรควบคุมหมายถึง สิ่งที่ต้องการควบคุมให้เหมือน ๆ กัน มิฉะนั้นจะมีผลทำให้ตัวแปรตามเปลี่ยนไป

2.4 ตัวแปรแทรกซ้อน ซึ่งจริง ๆ แล้วยังคือ ตัวแปรควบคุมนั่นเอง แต่บางครั้งเราจะควบคุมไม่ได้ ซึ่งจะมีผลแทรกซ้อนทำให้ผลการทดลองผิดไป แต่แก้ไขได้โดยการตัดข้อมูลที่เกิดผลลบล้างไปโครงการประเภทการทดลอง เหมาะสำหรับนักเรียนที่ศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เช่น ครูต้องการสอนให้นักเรียนทราบว่า ในพืชชนิดใดมีวิตามินซีมากหรือน้อยอย่างไร แทนที่ครูจะบอกความรู้แก่นักเรียน ครูก็สอนโดยให้นักเรียนทำเป็นโครงการ โดยให้สำรวจปริมาณวิตามินซีในพืช ผัก ผลไม้ในท้องถิ่น เป็นต้น

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เป็นการนำเอาความรู้ที่มีอยู่มาประดิษฐ์หรือสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากมาย รวมถึงการเขียนหนังสือ แต่งเพลง สร้างบทละคร และอื่น ๆ ไว้ในโครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ด้วย โครงการประเภทนี้ เช่น การประดิษฐ์ไม้ปิงปองแบบใหม่ การหาวัสดุมาคิดไม้ปิงปองแล้วตีได้ดีขึ้น การแต่งบทประพันธ์ การเขียนหนังสือ ประกอบการเรียนแทนหนังสือที่ใช้กันอยู่ การออกข้อสอบเพื่อให้เพื่อน ๆ ใช้สอบแทนข้อสอบที่ครูออกข้อสอบ เป็นต้น

4. โครงการประเภททฤษฎี เป็นการใช้จินตนาการของตนเองมาอธิบายหลักการหรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจอธิบายในรูปของสูตรหรือสมการ หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและไม่สามารถอธิบายได้โดยหลักการเดิม ๆ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า โครงการมี 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจ
2. โครงการประเภททดลอง
3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ และ
4. โครงการประเภททฤษฎี

บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

มีผู้ให้บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ไว้ดังนี้

พิสมัย มิ่งฉาย (2544 : 30-31) ได้ศึกษาไว้ว่า เมื่อนักเรียนได้หัวเรื่องโครงการและมีอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว โดยหลักการควรมีอาจารย์ที่ปรึกษา 1-3 ท่านต่อ 1 โครงการซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นไปได้ของเรื่อง ถ้าเป็นไปได้ให้ลงมือปฏิบัติ ถ้าเป็นไปได้ก็ควรเสนอแนะให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงหัวเรื่อง หรือปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษาใหม่
2. เสนอแนะขยายขอบเขตการศึกษา ถ้าเค้าโครงที่นักเรียนเขียนมีขอบเขตแคบไปให้ขยายขอบเขตกว้างขึ้น ถ้าขอบเขตกว้างไป ควรเสนอแนะให้มีขอบเขตเฉพาะเจาะจงลงไปด้วยการใช้คำถามแทนการบอกโดยตรง

3. แนะนำเอกสารและแหล่งค้นคว้า สิ่งแรกที่ควรให้นักเรียนคำนึง คือ หนังสือเรียนที่เรียนมา และกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งหนังสือที่เกี่ยวข้องในห้องสมุด หรือพานักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เสนอแนะวิธีวางแผน และเขียนเค้าโครงย่อ กรณีโครงการประเภททดลองหรือสิ่งประดิษฐ์ต้องกำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม แต่ถ้าเป็นโครงการประเภทสำรวจหรือทฤษฎี ไม่ต้องกำหนดตัวแปร

5. ตรวจสอบเค้าโครงย่อ อาจารย์ที่ปรึกษาควรพิจารณาประเด็นที่สำคัญเท่านั้น ได้แก่ จุดมุ่งหมายเขียนถูกต้อง สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า

6. การวางแผนการศึกษา ในกรณีของโครงการประเภททดลอง หรือประเภทสิ่งประดิษฐ์ควรพิจารณาว่ามีตัวแปรต้น ตัวแปรตามและตัวแปรควบคุมหรือไม่ ตัวแปรต้นเหมาะสมหรือไม่ ตัวแปรตามสามารถสังเกตหรือวัดได้หรือไม่ เครื่องมือวัดเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่วัดหรือไม่ การกำหนดตัวแปรควบคุมครบถ้วนหรือไม่ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเหมาะสมหรือไม่การออกแบบตารางบันทึกผลการศึกษาคัดเจนมากน้อยเพียงใด ในกรณีเป็นโครงการประเภทสำรวจควรพิจารณาว่า มีการระบุขอบเขตพื้นที่ที่จะศึกษาชัดเจนหรือไม่ ประเด็นที่จะศึกษามีอะไรบ้างเหมาะสมหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาของการศึกษาเพียงพอและเหมาะสมที่จะอธิบาย หรือสรุปผลการศึกษาหรือไม่ การออกแบบบันทึกผลการศึกษาเหมาะสมมากน้อยเพียงใด หากอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งของเค้าโครงย่อที่นักเรียนเสนอมานั้นไม่เหมาะสม ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาถึงสิ่งที่มองข้ามหรือคาดไม่ถึง แทนการบอกให้ทำ เพราะจะได้เป็นการปลุกฝังนักเรียนให้เกิดทักษะในการวางแผนการศึกษาต่อไป

กรมวิชาการ (2544 : 31) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ไว้ดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยในการทำโครงการ
2. แนะนำนักเรียนให้รู้จักหลักการ และวิธีการในการทำโครงการ
3. จัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เห็นปัญหา
4. แนะนำแนวทางแก่นักเรียนในการเลือกปัญหาที่จะศึกษา
5. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการวางแผนดำเนินงานโครงการ
6. อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำโครงการ
7. ติดตามการทำโครงการของนักเรียนทุกระยะ และให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียนในการเขียนรายงานโครงการ
9. ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงผลงานของตน ในโอกาสและรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
10. ประเมินผลการทำโครงการของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำโครงการของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการนั้น ครูควรใช้คำถามให้นักเรียนคิดสงสัย สนใจใคร่อยากรู้ในสิ่งที่กำลังเรียน หรือที่แวดล้อมในโรงเรียนหรือในชุมชน และคอยให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

มีผู้ให้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ไว้ดังนี้

วิมลศรี สุวรรณรัตน์ (2542 : 23-25) กล่าวว่า วัฏจักรขั้นตอนในการสอนแบบโครงการ มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกโครงการ ผู้สอนต้องช่วยเหลือและให้คำแนะนำผู้เรียน ในการเลือกโครงการที่เหมาะสม เช่น กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวทางในการทำโครงการ โดยอภิปรายเกี่ยวกับโครงการที่น่าจะทำ พร้อมยกตัวอย่างโครงการที่ทำสำเร็จแล้วเพื่อเป็นแนวทาง
2. การวางแผนทำโครงการ เมื่อผู้เรียนเลือกโครงการได้แล้ว ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนวางแผนกันเอง ในกรณีเรียนเป็นกลุ่มจะต้องวางแผนร่วมกัน เช่น จะดำเนินการอย่างไรจะเก็บข้อมูลอย่างไร ที่ไหน โดยมีครูคอยแนะนำในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และการดำเนินงาน
3. การลงมือปฏิบัติ เมื่อผู้เรียนวางแผนแล้ว ผู้เรียนก็ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ผู้สอนจะต้องช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา แต่ไม่ควรเข้าไปควบคุม
4. การประเมินผล หลังจากทำโครงการเสร็จแล้ว ก็จะทำการประเมินผลว่าโครงการที่ปฏิบัตินั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ได้อะไรเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่คาดหวัง

ธัญญณีฐ ชาวเหนือ (2543 : 61-69) ได้กำหนดขั้นตอนการทำโครงการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกโครงการ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาและเลือกหัวข้อสนใจ เช่น การอภิปรายการใช้กรณีตัวอย่างช่วยให้เกิดความสงสัยอยากรู้อยากหาคำตอบ นำข้อสงสัยมากำหนดเป็นหัวข้อโครงการ
2. การวางแผนโครงการ เป็นขั้นมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อโครงการที่ผู้เลือกศึกษา หรือกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรม ระยะเวลาดำเนินการ

วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ หรือการฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำโครงการเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน

3. การปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีครูผู้สอนดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ หรือช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการได้สำเร็จ

4. การประเมินผล เป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน โครงการเพื่อสรุปผลการปฏิบัติว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้เรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการทำโครงการปัญหา และอุปสรรค ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

5. การเสนอผลโครงการ เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ตามลักษณะของงาน ซึ่งอาจจะมีการนำเสนอเฉพาะในชั้นเรียน ภายในโรงเรียน หรือภายนอกโรงเรียน ในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม สามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น การรายงานด้วยเอกสาร การเล่าสู่กันฟัง การนำเสนอในรูปแบบการประชุม การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2543 : 13) ได้กำหนดขั้นตอนการทำโครงการไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. การเขียนเค้าโครงของโครงการ
4. การปฏิบัติโครงการ
5. การเขียนรายงาน
6. การแสดงผลงาน

อุดมศักดิ์ ฐานะกิจรุ่งเรือง และคณะ (2543 : 17-23) ได้กำหนดขั้นตอนการทำโครงการไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง ผู้เรียนจะต้องคิดและเลือกหัวเรื่องของโครงการด้วยตนเอง ว่าอยากศึกษาเรื่องอะไร หัวเรื่องมักได้จากปัญหา คำถามหรือความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียนเอง หัวเรื่องควรเฉพาะเจาะจงและชัดเจน

2. การวางแผน การวางแผนทำโครงการ จะรวมถึงการเขียนเค้าโครงของโครงการซึ่งต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบก่อนดำเนินการขั้นต่อไป การเขียนเค้าโครงของโครงการควรประกอบด้วย 10 หัวข้อ คือ ชื่อโครงการ ชื่อผู้ทำโครงการ ชื่อที่ปรึกษาโครงการ หลักการและเหตุผลของโครงการ จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี) วิธีดำเนินงาน/ขั้นตอนการดำเนินงาน แผนปฏิบัติงานผลที่คาดว่าจะได้รับ เอกสารอ้างอิง

3. การดำเนินงาน เมื่อที่ปรึกษาโครงการให้ความเห็นชอบเค้าโครงของโครงการแล้วต่อไปก็เป็นขั้นตอนปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ และบันทึกข้อมูลต่างๆ ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ได้ผลอย่างไร มีปัญหาและข้อคิดเห็นอย่างไร

4. การเขียนรายงาน การเขียนรายงานโครงการ เป็นวิธีที่สื่อความหมายวิธีหนึ่งที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้ ตลอดจนข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ การเขียนรายงานโครงการควรใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญทั้งหมดของโครงการ

5. การนำเสนอผลงาน การนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจถึงผลงานนั้น การนำผลงานสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง การเขียนรายงาน สถานการณ์จำลอง การสาธิต การจัดนิทรรศการ ซึ่งอาจมีทั้งการแสดงและการอธิบายด้วยคำพูด หรือการเขียนรายงานปากเปล่า และการบรรยาย สิ่งที่สำคัญคือ การเสนอผลงานนั้นต้องดึงดูดความสนใจของผู้ชม มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความถูกต้องของเนื้อหา

กรมวิชาการ (2544 : 30) ได้กำหนดขั้นตอนการทำโครงการไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. คิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา นักเรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดปัญหา แนวคิด และวิธีการที่จะแก้ปัญหาตามความสนใจอยากรู้ของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องเวลาความสามารถ และแหล่งข้อมูลที่มีอยู่
2. วางแผนในการทำโครงการ นักเรียนจะต้องวางแผนการทำโครงการทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 การกำหนดปัญหาและขอบเขตของการศึกษา
  - 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา สมมุติฐานและนิยามเชิงปฏิบัติการ
  - 2.3 การวางแผนรวบรวมข้อมูล และการค้นคว้าเพิ่มเติม
  - 2.4 การกำหนดวิธีการดำเนินงาน ได้แก่ แนวทางการศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ การออกแบบการทดลอง การควบคุมตัวแปร การสำรวจและรวบรวมข้อมูลการประดิษฐ์คิดค้น การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดระยะเวลาในการทำงานแต่ละขั้นตอน
3. ลงมือทำโครงการ นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ถ้ามีปัญหาให้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

4. การเขียนรายงาน นักเรียนจะต้องเสนอผลงานการค้นคว้าเป็นเอกสารอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ ทราบถึงปัญหา วิธีการ และผลสรุปที่ได้จากการศึกษา พร้อมอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

พิสมัย มิ่งฉาย (2543 : 10) กล่าวว่า ขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วิทยาศาสตร์ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ฝึกทักษะการเรียนรู้
2. เปิดประตูสู่โลกกว้าง
3. เลือกแนวทางที่สนใจ
4. ร่วมแก้ไขในปัญหา
5. สร้างสรรค์มาขีดเขียน
6. ได้แลกเปลี่ยนและชื่นชม

มาลัย สิงหะ (2545 : 9) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

1.1 สังเกต สร้างความสนใจของนักเรียน ครูนำสิ่งของ ตัวอย่างโครงการหรือหัวเรื่องที่จะเรียน เสนอให้นักเรียนสังเกตอย่างใกล้ชิด ในรายละเอียดของเรื่องนั้น ดังนี้

1.1.1 ครูตั้งคำถามถึงลักษณะสิ่งของที่นักเรียนสังเกต เมื่อนักเรียนตอบหรือแสดงความคิดเห็น ครูต้องยอมรับ

1.1.2 แนะนำให้นักเรียนสังเกตสิ่งที่ใกล้ตัว สสำรวจอาชีพในท้องถิ่นหรืออาชีพเสริมของครอบครัว สสำรวจความเชื่อของคนในท้องถิ่น สสำรวจพืชสมุนไพรในท้องถิ่น ศึกษา ค้นคว้าเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ ฟังและชมรายการทางวิทยุโทรทัศน์ และแนะนำให้นักเรียนศึกษาโครงการของผู้อื่น

1.1.3 ในระหว่างจัดการเรียนการสอนครูควรใช้คำถามซักถามนักเรียนให้คิด

1.1.4 ครูกระตุ้นให้นักเรียนสังเกตรายละเอียดสิ่งของที่นักเรียนสนใจให้ได้มากที่สุด

- 1.2 ร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงการ

1.2.1 อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนสนใจ โดยครูให้นักเรียนเล่าเรื่องที่นักเรียนสนใจ จากพื้นความรู้เดิมของนักเรียน โดยให้นักเรียนพูดทีละคน ครูรับฟังด้วยความสนใจและบันทึกพูดของนักเรียน

1.2.2 กำหนดหัวข้อโครงการภายใต้ความสนใจของนักเรียน โดยครูซักถาม เรื่องที่นักเรียนอยากเรียน และให้นักเรียนแต่ละคนอธิบายว่าต้องการเรียนเรื่องนี้เพราะอะไรและ ร่วมกันเลือกหัวข้อที่ต้องการเรียน

1.2.3 เทคนิคการแนะนำให้นักเรียนเลือกหัวข้อทำโครงการ หัวข้อเรื่องควรมี ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน และมีความแปลกใหม่ ต้องมีความเป็นไปได้ สูง มีความชัดเจน มีแหล่งความรู้ที่จะศึกษาค้นคว้า มีวัสดุอุปกรณ์ที่จะศึกษา มีความปลอดภัยใช้ เวลาไม่มากเกินไป สามารถเผยแพร่ และมีประโยชน์

2. ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาโครงการ

2.1 นักเรียนกำหนดปัญหาที่จะศึกษา ครูตั้งคำถาม ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งให้นักเรียน แสวงหาคำตอบที่ลึกลงไปในรายละเอียดของเนื้อหา

2.2 นักเรียนตั้งสมมุติฐาน ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาคำตอบของปัญหาว่าน่าจะเป็น อย่างไร และถามเหตุผลว่าทำไมจึงคิดเช่นนั้น และให้นักเรียนตั้งสมมุติฐานไว้

2.3 นักเรียนตรวจสอบสมมุติฐานเบื้องต้น

2.4 ตรวจสอบผลการทดสอบสมมุติฐาน

3. ขั้นที่ 3 ขั้นรวบรวมสรุป

3.1 ร่วมกันอภิปรายผลการดำเนินงานตามโครงการ

3.2 นำเสนอผลงานโครงการ

3.3 สิ้นสุดโครงการเก่ากำหนดโครงการใหม่

บุญมา วีระปริชากร (2545 : 12) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ วิทยาศาสตร์ มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหา

2. ตามล่าข้อมูลจากการสังเกต

3. วิเคราะห์ต้นเหตุหาความเป็นมา

4. ตั้งปริศนาหาคำตอบ

5. ประกอบการทดลอง

6. รวมทั้งผองเขียนเค้าโครง

7. ลงมือทำรายงาน การเขียนรายงานโครงการ มีหัวข้อ ดังนี้

7.1 ชื่อโครงการ

7.2 ชื่อผู้ทำโครงการ

7.3 ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

7.4 บทคัดย่อ

7.5 เนื้อหา เนื้อหาแต่ละบทประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

7.5.1 บทที่ 1 บทนำ

7.5.2 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

7.5.3 บทที่ 3 วิธีดำเนินการ

7.5.4 บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

7.5.5 บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ

8. จัดนิทรรศการนำเสนอ

9. ผลเลิศเลอให้เผยแพร่

10. การประเมินผล

สิริมา กลิ่นกุหลาบ (2545 : 27) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบ
โครงการมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน

1.1 ประชุมกลุ่ม ปรึกษาหารือ สร้างข้อตกลง ในการทำงาน

1.2 เลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาคำตอบด้วยตนเอง

1.3 วิเคราะห์ สรุปประเด็นที่ต้องการศึกษาหา หาวิธีการ และตกลงเลือกแหล่ง

เรียนรู้ที่หลากหลายด้วยตนเอง

1.4 ทบทวน ปรับปรุงวิธีการไปหาคำตอบ

2. ขั้นดำเนินการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน

3. ขั้นนำเสนอโครงการ

3.1 นำเสนอข้อมูล ความรู้ที่ได้พบ

3.2 จัดแสดงชิ้นงาน เช่น หนังสือเล่มเล็ก บทละคร รายงานโครงการ

4. ขั้นประเมินผล

4.1 ประเมินผลคุณภาพของชิ้นงาน กระบวนการทำงาน

4.2 ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มีขั้นตอนที่สำคัญอยู่
5 ขั้นตอน คือ ขั้นคิดและเลือกหัวเรื่อง ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินงาน ขั้นเขียนรายงานและขั้น
นำเสนอผลงานโครงการ

การเขียนเค้าโครงของโครงการ

มีผู้ให้การเขียนเค้าโครงของโครงการ ไว้ดังนี้

อุดมศักดิ์ ฐนะกิจรุ่งเรือง และคณะ (2543 : 17-23) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเค้าโครงของโครงการ โดยทั่วไปเขียนเพื่อแสดงแนวคิด แผนงาน และขั้นตอนการทำโครงการ ซึ่งควรประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
3. ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
4. หลักการและเหตุผล
5. จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์
6. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี)
7. วิธีดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน
8. แผนปฏิบัติงาน
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
10. เอกสารอ้างอิง

บุญมา วีระปรีชากร (2545 : 8-9) กล่าวถึง การเขียนเค้าโครงของโครงการวิทยาศาสตร์ว่า นักเรียนจะต้องเขียนเค้าโครงของโครงการเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการวางแผนโครงการ การเขียนเค้าโครงของโครงการ มีหัวข้อดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
3. ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
4. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
5. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
6. สมมุติฐาน
7. วิธีดำเนินการ
  - 7.1 วัสดุอุปกรณ์
  - 7.2 การกำหนดและควบคุมตัวแปร
  - 7.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ
  - 7.4 ขั้นตอนการทดลอง
8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9. เอกสารอ้างอิง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเขียนเค้าโครงของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการวางแผนโครงการ เพื่อแสดงแนวคิด แผนงาน และขั้นตอนการทำโครงการ ซึ่งนักเรียนจะต้องเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาก่อนดำเนินการจัดทำโครงการต่อไป

การเขียนรายงานโครงการ

มีผู้ให้การเขียนรายงานโครงการ ไว้ดังนี้

วิรัตน์ บัวขาว (2544 : 8-11) กล่าวถึงการเขียนรายงานโครงการ ว่า การเขียนรายงานโครงการ มีรูปแบบเหมือนรูปแบบของงานวิจัยทั่วไปดังนี้

1. หัวข้อโครงการ
2. ชื่อนักเรียน ระดับชั้น โรงเรียน พ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อครูที่ปรึกษา
4. บทคัดย่อ สรุปวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

อย่างย่อๆ

5. กิตติกรรมประกาศเป็นการกล่าวขอบคุณ หรือขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไม่ว่าบุคคล หน่วยงาน และครูที่ปรึกษา เป็นต้น

6. สารบัญญภาพ (ถ้ามี) สารบัญญตาราง (ถ้ามี) สารบัญญกราฟ (ถ้ามี)

7. บทที่ 1 บทนำที่มาและความสำคัญของโครงการ (เหตุใดจึงทำโครงการนี้) วัตถุประสงค์ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า (กรอบการทำงาน สถานที่ทำงาน และระยะเวลา)

8. บทที่ 2 เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องเป็นเอกสาร ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำโครงการ

9. บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการศึกษาค้นคว้าการศึกษาครั้งนี้มีอุปกรณ์อะไรบ้าง วิธีการศึกษาแบ่งเป็นกี่ขั้นตอน และมีวิธีการอย่างไรบ้าง

10. บทที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้า

11. บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าเป็นการสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะภาคผนวก

สุพล วังสินธ์ (2543 : 9-15) กล่าวว่า การเขียนรายงานโครงการเป็นรูปแบบหนึ่งของการเสนอผลงานที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อโครงการ
2. ชื่อผู้ทำโครงการ โรงเรียน พ.ศ. ที่จัดทำ
3. ชื่อครูที่ปรึกษา

4. บทคัดย่อสั้น ๆ ที่บอกเค้าโครงอย่างย่อ ๆ ประกอบด้วย เรื่องวัตถุประสงค์
วิธีการศึกษา และสรุปผล

5. กิตติกรรมประกาศ แสดงความขอบคุณบุคคลหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลือให้งานสำเร็จ
6. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
7. ที่มาและความสำคัญของโครงการ
8. สมมุติฐานของการศึกษา (ถ้ามี)
9. วิธีดำเนินการ
10. สรุปผลการศึกษา
11. อภิปรายผล ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ
12. เอกสารอ้างอิง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543 : 17) กล่าวถึงการเขียนรายงานโครงการว่าหลังจากได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและได้สรุปผลการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ แล้ว ผู้เรียนจะต้องเขียนรายงานผลการดำเนินงาน โดยเขียนเป็นบทดังนี้

1. บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงเหตุผล ความสนใจในการจัดทำว่าทำไมจึงทำและบอกวัตถุประสงค์ในการทำ
2. บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง จะกล่าวถึงแหล่งความรู้ที่ควรศึกษาว่าเอกสารเรื่องใดบ้างมีแหล่งเรียนรู้อะไรบ้างที่จะต้องศึกษาเพื่อหาข้อมูล
3. บทที่ 3 การดำเนินการศึกษาข้อมูล จะกล่าวถึงการวางแผนในการศึกษาข้อมูลว่าจะทำอะไรก่อนหลัง และได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนนั้นอย่างไรบ้าง บอกเป็นขั้นตอน โดยละเอียด กล่าวถึงการศึกษารายงานจากแหล่งเรียนรู้ที่ละเรื่องตามต้องการ
4. บทที่ 4 ผลการศึกษา จะกล่าวถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาข้อมูล ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่
5. บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ เป็นการเล่าสรุปผลที่ได้นำมาทั้งหมดในภาพรวมเกิดผลอะไรบ้าง มีข้อเสนอแนะอย่างไร ในการนำข้อมูลนี้ไปใช้อ้างอิงต่อไป
6. ภาคผนวก เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบในการรายงาน เช่น ตาราง ภาพประกอบเป็นต้น จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเขียนรายงานโครงการ สามารถเขียนตามรูปแบบงานวิจัยก็ได้ ซึ่งมี 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการ บทที่ 4 ผลการศึกษา และบทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ ส่วนในระดับประถมศึกษา อาจเขียนเฉพาะเป็นหัวข้อที่สำคัญ ๆ เช่น ที่มาและความสำคัญของโครงการ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน (ถ้ามี) วิธีดำเนินการ สรุปผลการศึกษา ประโยชน์และข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ

มีผู้ให้การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 82-83) ได้กล่าวว่า ในการจัดทำแผนการสอนแบบโครงการ ครูผู้เขียนแผนการสอน ต้องตอบคำถามสำคัญ 3 ประการ ต่อไปนี้ให้ได้ คือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่ออะไร จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร และจัดกิจกรรมการเรียนรู้และได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ คำตอบของคำถาม 3 ข้อนี้ คือ องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือแผนการสอน ประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective) ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นการตอบว่าจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่ออะไร
2. การเรียนรู้ (Learning) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
3. การวัดผลประเมินผล (Evaluation) เพื่อการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้และมีพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้จริงหรือไม่

กาญจนา บุญส่ง (2542 : 160) กล่าวว่าแผนการสอน คือ แนวดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องคล้อยกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543 : 3) กล่าวว่า แผนการสอน คือ การดำเนินการและวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนสำคัญประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกรรม สื่อการสอน และประเมินผลผู้เรียน

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2545 : 16) ได้กล่าวถึงการเขียนแผนการสอนกิจกรรมโครงการว่า แผนการสอนควรประกอบด้วย

1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลา และกิจกรรม
2. หากลวิธีสอน โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ยึดหลักผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียน ได้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ตามหลักการของกิจกรรมโครงการ
3. จัดหาสื่อการเรียนให้ตามความเหมาะสม แนะนำแหล่งความรู้ และเป็นที่พักษา
4. การวัดและประเมินผล ควรประเมินในประเด็นของหลักการว่า ข้อสอบ คือการนำไปสู่ผลการศึกษา หรือผลงาน โครงการนำมาซึ่งความรู้ใหม่ นักเรียนที่มีผลงานควรได้รับการประเมินตามสภาพจริงทุกคน
5. ในแผนการสอนไม่ควรเขียนรายละเอียดเป็นคาบ แต่ควรเขียนรวม ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5.1 สาระสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการที่สำคัญที่ต้องการให้นักเรียน
ได้รับรู้หลังจากการเรียน
- 5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการบอกให้ทราบว่าผู้สอนต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
อะไร
- 5.3 เนื้อหา ควรสรุปเรื่องที่ต้องการสอน
- 5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์
- 5.5 สื่อการเรียนการสอน เป็นอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
- 5.6 การวัดผลประเมินผล ควรวัดจากผลการค้นหาความรู้ และสร้างความรู้ความภาคภูมิใจ
ให้แก่ นักเรียน
- 5.7 กิจกรรมเสนอแนะ เป็นข้อเสนอแนะในการเขียนแผนการสอนต่อไปหรืออาจ
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือกลวิธีการสอนอื่นประกอบการสอนโครงการ

วิรัช ผลเรื่อง (2548 : 41) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การกำหนดขั้นตอน
หรือ แนวทางการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่
กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สาระของหลักสูตร เป็นการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังราย
ปี รายภาค กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี รายภาค กำหนดเวลาจัดการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา
จัดทำหน่วยการเรียนรู้แล้วจึงจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ มีวิธีและหัวข้อใน
การเขียนเหมือนแผนการสอนทั่วไป แต่ในกิจกรรมจะเน้นการวางแผนการศึกษา การปฏิบัติตาม
แผน การสรุปผลการเขียนรายงานผลการศึกษาและนำเสนอตามรูปแบบของโครงการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบโครงการในประเทศนั้น ได้มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้หลายท่าน จึงขอนำเสนอ
ดังนี้

ทวี อุคมรัตน์ (2550 : 73 – 94) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนนาโกวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าสภาพก่อนการ
พัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของบุคลากรครูโรงเรียนนาโกวิทยา
พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
เท่าที่ควร บุคลากรยังยึดรูปแบบการสอนแบบเดิมเน้นการสอนแบบบรรยาย บอกความรู้ให้นักเรียน

จากหนังสือเป็นหลัก ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้วยการลงมือปฏิบัติ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ และไม่ได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ จึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการตามกระบวนการ โครงการงาน 5 ขั้นตอน และนิเทศภายใน การพัฒนาวงรอบที่ 1 พบว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ การนิเทศภายใน ด้วยการสังเกตการณ์สอน พบว่า ขั้นตอนการคิดและเลือกหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิด และเลือกหัวข้อเรื่อง ที่จะทำโครงการได้เองตามความสนใจ ส่วนการวางแผนในการทำโครงการซึ่งเป็นขั้นตอนการจัดทำเค้าโครงของโครงการ นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการเขียนเค้าโครง การเขียนรายงานโครงการ โดยเฉพาะการเขียนบทคัดย่อ การสรุป ผลการศึกษาค้นคว้า และการอภิปรายผลนักเรียนยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร ใช้ภาษาสื่อความหมายไม่ชัดเจน สาเหตุจากนักเรียนยังขาดประสบการณ์ในการเขียนรายงานโครงการ ขั้นตอนการแสดงผลงาน พบว่า ในการนำเสนองานปากเปล่าของนักเรียนยังทำได้ไม่ดีนัก เพราะนักเรียนมีความประหม่า ขาดความมั่นใจในการนำเสนอผลงานไม่เป็นไปตามขั้นตอน ไม่น่าสนใจ คอปัญหาบางประเด็นในการทำโครงการไม่ได้จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการนิเทศภายในแบบเข้ม ด้วยการสังเกตการณ์สอนและการสนทนาทางวิชาการ ผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ปรับแผนการพัฒนาโดยเน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น มีการจัดทำแบบฝึกการเขียนเค้าโครงงาน แบบฝึกการเขียนรายงานโครงการ แบบฝึกการเขียนบทคัดย่อ แบบฝึกการเขียนสรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และให้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการทำโครงการและตัวอย่างโครงการเพิ่มเติม พร้อมกับการดำเนินการนิเทศภายใน ด้วยการสังเกตการณ์สอน และสนทนาทางวิชาการควบคู่กันไปด้วย ทำให้นักบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการได้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการทำโครงการได้ทุกกระบวนการ

นัยน์พร ดวงแก้ว (2550 : 37 – 40) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยเน้นทักษะการจัดการแบบ พี ดี ซี เอ วิชาโครงการประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แดง อำเภอแม่แดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เรื่องการเขียนโครงการดี ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์และด้านการประเมินผลงานนักเรียนได้คะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 100

เชวง เพชรภา (2553 : 55 – 57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามแนวความคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตาม ประสพการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามด้านที่เฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมประเมิณผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม และด้านการ พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากร ทางการศึกษาตามประสพการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามระดับการจัดการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

อุดม ธารณะ (2553 : 73 – 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เพื่อศึกษารูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 และเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการบริหาร ขนาดของสถานศึกษา และการผ่าน การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 และเพื่อศึกษารูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริม การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามวุฒิทางการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามการผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ศุภกร ศรีอุษย์ (2554 : 77 - 79) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะกระบวนการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลการ เรียนรู้ของกลุ่มสาระทั้ง 8 สาระตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 การศึกษา

ค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
โครงการ เรื่อง มรรยาทชาวพุทธ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการ
เรียนของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2554 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี จำนวนนักเรียนทั้งหมด 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบ
กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ จำนวน 7
แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วีระศักดิ์ ยั่งยืน (2557 : 102 – 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูผู้สอนในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยวิธีการสอนแบบโครงการ ให้มีความรู้ความ
เข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4
ขั้น คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล กิจกรรมการพัฒนาประกอบ
ไปด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสังเกตการสอน มีวงจรปฏิบัติการ 2 วงจร กลุ่มเป้าหมาย
การวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านไผ่แสงทองประชาสรรค์ จำนวน 19 คน นักเรียนระดับประถม
ศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 282 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย
ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตการสอนและแบบสังเกต
พฤติกรรม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการศึกษาและหลังจากการศึกษา จากนั้นจึงทำการ
การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)
เพื่อหาความสอดคล้องของข้อมูลก่อนทำการสรุปผลการปฏิบัติในแต่ละขั้น และนำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยาย

นิลมณี พิทักษ์ และคณะ (2557 : 84 – 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ
จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า
การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด โดยใช้โครงการ ผู้วิจัย
ต้องดำเนินการให้ความรู้เชิงหลักการแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงการ การผลิตสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน จากนั้นจึงพัฒนาความรู้
จากที่อบรมมาจัดเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด โดยโครงการ เมื่อ
กลุ่มเป้าหมายสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แล้วจัดกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง
บุคคล โดยมีผู้วิจัยให้คำปรึกษาแก้ไข พร้อมทั้งจะนำไปปฏิบัติการในชั้นเรียน

สำหรับทักษะการคิด โดยใช้โครงการ ของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมที่แสดงทักษะการคิด
ขั้นเสนอสถานการณ์ปัญหา นักเรียนใช้ทักษะด้านการสื่อความหมาย ทักษะย่อยการบอกความรู้

ออกมาด้วยตนเอง (Recalling) ทักษะย่อยการใช้ข้อมูล (Using Information) ขึ้นกำหนดปัญหา นักเรียนใช้ทักษะด้านการสื่อความหมาย ทักษะย่อยการอธิบาย (Explaining) และ ทักษะการคิดที่เป็นแกน ทักษะการตั้งคำถาม (Questioning) ขึ้นสร้างโครงร่างโครงงาน นักเรียนใช้ทักษะการคิดที่เป็นแกน ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล (Information Gathering) ขึ้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนใช้ทักษะการคิดที่เป็นแกน ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล (Information Gathering) ขึ้นนำเสนอโครงงาน นักเรียนใช้ทักษะด้านการสื่อความหมาย ทักษะย่อยการอธิบาย (Explaining) และ ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะย่อยการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructing)

จารุณี เขตอนันต์ (2557 : 78 – 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมความรู้ความสามารถของนักเรียนทุกด้าน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง โดยมีครูหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การจัด การเรียนรู้แบบ โครงงานจึงเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างห้องเรียนกับโลกภายนอกที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในชั้นเรียนบูรณาการกับกิจกรรมที่ทำเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ โดยหลักการสำคัญของการเรียนรู้ แบบโครงงาน คือ 1) ผู้เรียนได้เลือกเรื่อง ประเด็น หรือปัญหาที่ต้องการศึกษาด้วยตนเอง 2) ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3) ผู้เรียน เป็นผู้ลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) ผู้เรียนรู้จักบูรณาการทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างองค์ความรู้ 5) ผู้เรียนรู้จักสร้างข้อคำถาม แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง 6) ผู้เรียนรู้จักสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง 7) ผู้เรียนรู้จักแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับผู้อื่น 8) ผู้เรียนสามารถนำคำตอบหรือองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานต่างประเทศนั้น ได้มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้หลายท่าน จึงขอนำเสนอ ดังนี้

ฮิช (Hiz. 2001 : 4647-A) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจผลกระทบของวิธีการจัดการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์ : ศึกษาวิธีการจัดการสอนแบบปกติกับวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้โครงงานเกี่ยวกับการเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการแบบปกติมีระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นภายหลังจากจบการสอนทันที แต่นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการแบบโครงงานนั้น มีระดับความคงทนในการเรียนรู้ที่สูงขึ้นเมื่อดูจากคะแนนในแบบทดสอบหลัง

การทดลองซึ่งนำมาใช้หลังจากจบการสอนไปแล้ว 3 สัปดาห์ หลังจากจบบทเรียนบทที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการมีทัศนคติด้านบวกต่อวิธีการสอนมากกว่าแต่ในบทที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนปกติกลับมีมากกว่า วิธีการสอนแบบโครงการต้องใช้เวลาในการวางแผนและพัฒนาบทเรียนมากกว่าวิธีการสอนแบบปกติแต่ใช้เวลาในการสอนเท่ากัน

วิลเลนเนฟ (Villeneuve. 2001 : 2568-A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ในการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีสื่อประสมผลการศึกษา ลักษณะของการเป็นตัวของตัวเองในขณะที่เรียน การเรียนรู้วิธีการที่ตนเองควรนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อให้สัมพันธ์กับตลาดแรงงาน สภาพครอบครัวของตนเอง รวมทั้งการแสดงความรู้สึกและการให้ความสนใจในแบบของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการเรียนรู้แบบโครงการมีผลให้นักเรียนสามารถทำการตัดสินใจเลือกสิ่งแวดลอมในการทำงาน สามารถรักษาความสมดุลระหว่างการทำงานและครอบครัว รวมทั้งยังประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเข้าใจตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นด้วย

โอเวน (Owen. 2002 : 563-A) ได้ศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ : กรณีศึกษาของนักศึกษาฝึกสอนซึ่งใช้วิธีการสอนแบบโครงการ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาฝึกสอนทั้ง 2 คน มีทัศนคติในด้านบวกกับวิธีการสอนแบบโครงการทั้งในแง่ของการปฏิบัติและทฤษฎีปัญหาที่พบคือ การขาดแคลนเวลา ไม่รู้วิธีเขียนแผนการสอน ขาดต้นแบบหรือตัวอย่างและความประพจน์ไม่เหมาะสมของนักเรียนบางกลุ่ม ผลการศึกษาน่าจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ช่วยให้พวกเขามองเห็นแนวทางของวิธีการเรียนรู้แบบโครงการได้ชัดเจนขึ้น เป็นการช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนสามารถเลือกใช้วิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรีนวูด (Greenwood. 2003 : abstract) ได้ศึกษาเรื่องการใช้วิธีการสอนแบบโครงการซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้รูปแบบใหม่ เพื่อการตอบสนองต่อมาตรฐานด้านการศึกษาของปัจจุบันผลการศึกษา พบว่ามีผลให้นักเรียนในเกรด 7 ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของ WASL และพบว่า การใช้วิธีการสอนแบบโครงการเป็นวิธีการที่มีศักยภาพในการสร้างประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ช่วยส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบร่วมมือ และช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้

ริเวิร์ท (Rivert. 2003 : 2034-A) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างสิ่งแวดล้อมทางการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงการ ผลการศึกษาพบว่าครูซึ่งใช้สิ่งแวดล้อมแบบโครงการเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สามารถประสบความสำเร็จได้ นักเรียนก็สามารถนำภูมิความรู้และประสบการณ์เดิมออกมาใช้ในการเรียนรู้ได้

และยังพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการจัดสิ่งแวดล้อมแบบ
 โครงการในการเรียนการสอน กับการประเมินผลคะแนนด้านการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียน
 ในขณะเดียวกันยังพบด้วยว่าการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสม
 สามารถมีผลกระทบต่อ การสร้างภูมิความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียนได้ และยังมีผลต่อ
 ความสามารถของนักเรียนในด้านการพัฒนาและประยุกต์ใช้แนวคิดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่โลก
 แห่งความเป็นจริงได้ นอกจากนี้ผลจากการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการเลือกใช้สิ่งแวดล้อมและวิธีการ
 ที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ โดยเริ่มจากการออกแบบหลักสูตร
 และจัดการอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากเช่นกัน

ฮาร์เกรฟ (Hargrave. 2004 : 395 – A) ได้ศึกษาเรื่องพวกเราทุกคนกำลังเรียนรู้ :
 การศึกษารูปแบบการใช้วิธีการสอนแบบโครงการในชั้นเรียน ผลการศึกษาการใช้วิธีการสอนแบบ
 โครงการมีผลกระทบในด้านบวกต่อการประสบความสำเร็จของนักเรียนทุกคน กระตุ้นให้ผู้เรียน
 เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้และสร้างกระบวนการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน

คอกโก (Cocco. 2007 : 43-A) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะด้านภาวะความเป็น
 ผู้นำของนักเรียน : การสนับสนุนวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ผลการศึกษาพบว่าการใช้
 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพราะกิจกรรมเหล่านี้
 จะช่วยส่งเสริมรูปแบบการบริหารที่ไม่มีการแบ่งลำดับชั้น ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมในเชิง
 บริหารและปลูกฝังความรู้สึกร่วมกันของกลุ่มคณะ และยังพบว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 แบบโครงการยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น มีความสามารถในการจัด
 การกับภาวะความเสี่ยงที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจในรูปแบบของการทำงานเป็นหมู่คณะ
 มีความสามารถในการเป็นผู้นำโดยมิได้ใช้อำนาจเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ผู้บริหาร
 สถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการร่วมมือกับครูผู้สอน ทั้งในการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน
 ตลอดจนการติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนและผู้เรียน โดยมีเป้าหมายหลัก
 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2556 มีจำนวนครู 2,463 คน จากโรงเรียน 231 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังมีขั้นตอนการสุ่มดังต่อไปนี้

1. สุ่มจำนวนครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้จำนวนประชากร 2,463 คน
2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 – 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2550 : 148 -149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน
3. กำหนดขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ (Stratified) โดยแบ่งโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในแต่ละอำเภอออกเป็นกลุ่มย่อย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

4. ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) ในแต่ละอำเภอทำการสุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาดมา ร้อยละ 50 ของจำนวนที่มีอยู่ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับผลลาก

5. จากข้อ 4 ทำการสุ่มครูจากในโรงเรียนแต่ละขนาดให้กระจายไปตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับผลลาก

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตาราง 3.1 และ ตาราง 3.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	จำนวนประชากร (โรง)				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (โรง)			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
ประโคนชัย	28	48	2	78	14	24	1	39
กระสัง	22	44	1	67	11	22	1	34
บ้านกรวด	17	29	1	47	9	15	1	25
พลับพลาชัย	6	17	0	23	3	9	0	12
ห้วยราช	4	11	1	16	2	6	1	9
รวม	77	149	5	231	39	76	4	119

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
ประโคนชัย	39	58	320	47	425	16	87	13	116
กระสัง	34	55	248	12	315	15	67	3	85
บ้านกรวด	25	50	173	19	242	13	47	5	65
พลับพลาชัย	12	18	123	0	141	5	33	0	38
ห้วยราช	9	11	88	13	112	3	24	4	31
รวม	119	192	952	91	1,235	52	258	25	335

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ 2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ 3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งแบ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่กำหนดเอาไว้ในแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎี แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หลักการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างข้อคำถามตามนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรตามทั้ง 4 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถาม ระหว่างวัตถุประสงค์กับพฤติกรรม เป็นการหาค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) รวมทั้งแก้ไขข้อความ ตามข้อเสนอแนะ

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นายวันชัย ภัณฑลักษ์ณ์ วุฒิกการศึกษา ค.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไตรภูมิวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2. นางเฉลียวรัตน์ ทิศรัมย์ วุฒิกการศึกษา ศศ.บ. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
ครูชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3. นางสมใจ สีหะบุตร วุฒิกการศึกษา ค.บ. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
ครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

6. นำแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปรวมทั้งปรับแก้ตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนไตรภูมิวิทยา
ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

6.1 หากค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหาค่าคะแนนเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้
t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม
จำนวน 48 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมดโดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.80 ถึง 10.85

6.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach's Alpha Coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .958 ถือว่าใช้ได้

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์แล้วไปจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือบันทึกประสานงานกับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ส่งให้ครูในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2 ด้วยตนเอง กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเอง

4. แบบสอบถามจำนวน 335 ฉบับสามารถเก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาคัดเลือกร้อยละที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
2. กำหนดรหัสในแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของครูผู้สอนในโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีการปฏิบัติ ในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการปฏิบัติ ในระดับ มาก
2.51 – 3.50	มีการปฏิบัติ ในระดับ ปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการปฏิบัติ ในระดับ น้อย
1.00 – 1.50	มีการปฏิบัติ ในระดับ น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มที่ซึ่งอิสระต่อกัน (Independent Samples)

4.4 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

4.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากคำร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of Item - Objective Congruence) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96-98)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 n คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96-98)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยใช้ t-test โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2550 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 116)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติ
	MS_b	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 120)

$$Cv_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within Group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียัง
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบค่าที (t - test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบค่าเอฟ (F - test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามความคิดเห็นของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์ ตามตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 4.1 ต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	335	100
1. เพศ		
1.1 ชาย	126	37.60
1.2 หญิง	209	62.40
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	80	23.90
2.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	151	45.10
2.3 สูงกว่า 10 ปี	104	31.00
3. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
3.1 ขนาดเล็ก	52	15.50
3.2 ขนาดกลาง	258	77.00
3.3 ขนาดใหญ่	25	7.50

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 335 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 62.40 และเพศชาย จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีประสบการณ์ระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมา มีประสบการณ์สูงกว่า 10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50

ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามความคิดเห็นของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังปรากฏในตาราง 4.2 - 4.14 ต่อไปนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.74	0.50	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.90	0.46	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.66	0.42	มาก	4
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.68	0.49	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.75	0.40	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ				
1. มีการจัดสถานที่ที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.84	0.69	มาก	6
2. ส่งเสริมการจัดห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.89	0.64	มาก	3
3. มีการจัดห้องสมุดโรงเรียน ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ของผู้เรียน	3.90	0.69	มาก	1
4. ส่งเสริมการจัดสภาพห้องแนะแนวให้เหมาะสมกับการให้บริการแก่ผู้เรียน	3.62	0.73	มาก	7
5. ส่งเสริมการจัดห้องโสตทัศนศึกษา ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน	3.59	0.65	มาก	9
6. ส่งเสริมการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน	3.32	0.99	ปานกลาง	10
7. ส่งเสริมการจัดห้องศูนย์สื่อทางการศึกษา ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน	3.85	0.78	มาก	5
8. ส่งเสริมการจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	3.90	0.81	มาก	1
9. ส่งเสริมให้มีป้ายนิเทศ เพื่อเสนอข่าวสารทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน	3.61	0.74	มาก	8
10. ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน	3.86	0.67	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.74	0.50	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3 มีการจัดห้องสมุดโรงเรียน ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และข้อ 8 ส่งเสริมการจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.90$)

รองลงมา คือ ข้อ 2 ส่งเสริมการจัดห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการ ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 ส่งเสริมการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์ อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.32$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ				
11. กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการของโรงเรียนที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นแนวทางที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและแก้ปัญหาเป็น	3.97	0.61	มาก	3
12. ประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองและผู้เรียน ได้เข้าใจว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออก และ แก้ปัญหาเป็น	3.90	0.51	มาก	7
13. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.94	0.62	มาก	5
14. จัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน	3.71	0.80	มาก	12
15. มีการจัดประชุมสัมมนา/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	3.89	0.54	มาก	8
16. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	3.75	0.59	มาก	10
17. ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการปฏิบัติการสอน ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	4.07	0.65	มาก	1
18. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการผลิตสื่อ นวัตกรรมใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.94	0.70	มาก	5
19. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริง	3.73	0.71	มาก	11
20. จัดให้มีแผนงานและคณะกรรมการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	3.96	0.79	มาก	4

ตาราง 4.4 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
21. จัดระบบนิเทศภายใน มีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.02	0.62	มาก	2
22. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงานนวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.88	0.74	มาก	9
รวมเฉลี่ย	3.90	0.46	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 17 ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการปฏิบัติการสอน ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ ข้อ 21 จัดระบบนิเทศภายใน มีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 14 จัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.71$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน				
23. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถนำไปใช้ได้จริง	3.86	0.61	มาก	3
24. ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและสามารถนำไปใช้ได้จริง	3.92	0.57	มาก	2

ตาราง 4.5 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
25. ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา	3.80	0.60	มาก	4
26. ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.77	0.57	มาก	5
27. ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการสอน โดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา	3.97	0.59	มาก	1
28. ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้	3.71	0.66	มาก	7
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการอย่างต่อเนื่อง	3.64	0.63	มาก	9
30. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้จากชุมชน	3.46	0.66	ปานกลาง	14
31. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3.37	0.66	ปานกลาง	15
32. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติด	3.59	0.68	มาก	12
33. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน	3.73	0.71	มาก	6

ตาราง 4.5 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
34. ส่งเสริมให้ครูมีการประสานงาน ร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของผู้เรียน	3.64	0.75	มาก	9
35. ส่งเสริมให้ครู นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม	3.55	0.69	มาก	13
36. ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	3.64	0.71	มาก	9
37. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน	3.29	0.78	ปานกลาง	16
38. ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โดยให้คำแนะนำและร่วมแก้ไขปัญหา	3.65	0.69	มาก	8
รวมเฉลี่ย	3.66	0.42	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 13 และในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 27 ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ ข้อ 24 ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและสามารถนำไปใช้ได้จริง ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 37 ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.29$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน				
39. สนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.66	0.65	มาก	7
40. สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลายให้เพียงพอกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.54	0.67	มาก	8
41. จัดรวบรวมเอกสารและวัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานไว้เพียงพอให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	3.47	0.79	ปานกลาง	10
42. สนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานของโรงเรียน	3.51	0.78	มาก	9
43. สนับสนุนให้ชุมชน ได้มีบทบาทในการสนับสนุนปัจจัยด้านต่างๆ แก่โรงเรียน	3.75	0.60	มาก	5
44. สนับสนุนให้ชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.67	0.67	มาก	6
45. เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในสาขาต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.88	0.66	มาก	1
46. ส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น ไปตามวัตถุประสงค์	3.77	0.61	มาก	4
47. ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้กับผู้เรียน	3.80	0.70	มาก	2
48. มีการนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานมาพิจารณาประกอบในการให้ความดีความชอบ	3.78	0.71	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.68	0.49	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 และในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 45 เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในสาขาต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา คือ ข้อ 47 ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 41 จัดรวบรวมเอกสารและวัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานไว้เพียงพอให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 3.47$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเพศชายเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวม และรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.72	0.50	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.88	0.44	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.64	0.43	มาก	3
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.62	0.55	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.71	0.43	มาก	

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของครูเพศชายเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.62$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูเพศหญิงเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.75	0.50	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.90	0.48	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.67	0.41	มาก	4
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.72	0.46	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.76	0.39	มาก	

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของครูเพศหญิงเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.67$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.70	0.50	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.86	0.44	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.63	0.43	มาก	3
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.59	0.52	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.69	0.42	มาก	

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.59$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.73	0.51	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.91	0.47	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.69	0.44	มาก	3
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.69	0.49	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.76	0.43	มาก	

จากตาราง 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และด้านจัดปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.69$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สูงกว่า 10 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.78	0.48	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.91	0.47	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.65	0.38	มาก	4
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.74	0.48	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.77	0.34	มาก	

จากตาราง 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์สูงกว่า 10 ปี เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.78$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับ
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
โครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.74	0.51	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.93	0.46	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.70	0.40	มาก	4
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.71	0.44	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.77	0.41	มาก	

จากตาราง 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ด้านการจัด
บรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการ
เรียนการสอน ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดกลาง
เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.71	0.50	มาก	2
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.90	0.46	มาก	1
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.66	0.43	มาก	3
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.66	0.50	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.73	0.42	มาก	

จากตาราง 4.13 พบว่า ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดกลาง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.71$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.66$)

ตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	4.00	0.34	มาก	1
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.82	0.48	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.63	0.37	มาก	4
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.90	0.46	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.84	0.22	มาก	

จากตาราง 4.14 พบว่า ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.63$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 4.15-4.18 ต่อไปนี้

ตาราง 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ชาย		หญิง		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ	3.72	0.50	3.75	0.50	0.59
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ	3.88	0.44	3.90	0.48	0.46
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน	3.64	0.43	3.67	0.41	0.62
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน	3.62	0.55	3.72	0.46	1.89
รวมเฉลี่ย	3.71	0.43	3.76	0.39	1.05

จากตาราง 4.15 พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ตาราง 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.34	0.17	0.67
ภายในกลุ่ม	332	84.25	0.25	
รวม	334	84.60		
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.16	0.08	0.36
ภายในกลุ่ม	332	72.96	0.22	
รวม	334	73.12		
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.25	0.12	0.71
ภายในกลุ่ม	332	59.21	0.17	
รวม	334	59.47		
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	2.00
ภายในกลุ่ม	332	81.95	0.24	
รวม	334	82.94		
รวมเฉลี่ย	334	56.11	0.16	0.88

จากตาราง 4.16 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างเช่นเดียวกัน

ตาราง 4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	0.90	3.61*
ภายในกลุ่ม	332	82.79	0.24	
รวม	334	84.60		
2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.20	0.10	0.47
ภายในกลุ่ม	332	72.91	0.22	
รวม	334	73.12		
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.11	0.05	0.30
ภายในกลุ่ม	332	59.36	0.17	
รวม	334	59.47		
4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	0.70	2.85
ภายในกลุ่ม	332	81.53	0.24	
รวม	334	82.94		
รวมเฉลี่ย	334	56.11	0.16	0.87

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.17 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 4.18 ดังนี้

ตาราง 4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพเป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน	$\bar{X}$	เล็ก	กลาง	ใหญ่
		3.74	3.71	4.00
เล็ก	3.74	-	0.03	0.26*
กลาง	3.71		-	0.29*
ใหญ่	4.00			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.18 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และขนาดกลางกับขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 4.19 – 4.22 ดังนี้

ตาราง 4.19 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาท
ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ		
1. ควรส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบ ร่มรื่น สะอาด สวยงามและปลอดภัย	14	56.00
2. ควรส่งเสริมให้มีการสร้างลานวิชาการ ต้นไม้พุดได้ สื่อที่ให้ความรู้	7	28.00
3. ควรมีสถานที่ที่เหมาะสมให้นักเรียนนั่งพักผ่อนได้ร่วมไม้ เพื่อให้ นักเรียนได้นั่งทำงาน	3	12.00
4. ควรมีอุทยานการศึกษา สวนสมุนไพร สวนวรรณคดี สวนป่า	1	4.00
รวม	25	100

จากตาราง 4.19 พบว่า ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็น
ระเบียบร่มรื่น สะอาด สวยงามและปลอดภัย (ร้อยละ 56.00) รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้มีการ
สร้างลานวิชาการ ต้นไม้พุดได้ สื่อที่ให้ความรู้ (ร้อยละ 28.00) และควรมีสถานที่ที่เหมาะสมให้
นักเรียนนั่งพักผ่อนได้ร่วมไม้ เพื่อให้ นักเรียนได้นั่งทำงาน (ร้อยละ 12.00) ตามลำดับ

ตาราง 4.20 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาท
ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ		
1. ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ของนักเรียนและครู การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การประกวด โครงงานทุกกลุ่มสาระวิชาและการจัดป้ายนิเทศ	15	68.18
2. ควรส่งเสริมให้ครู ได้พูดสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ	7	31.82
รวม	22	100

จากตาราง 4.20 พบว่า ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดบรรยากาศ
ทางวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ
แสดงผลงานของนักเรียนและครู การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การประกวดโครงงานทุกกลุ่มสาระ
วิชาและการจัดป้ายนิเทศ (ร้อยละ 68.18) รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้ครู ได้พูดสนทนา
แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 31.82)

ตาราง 4.21 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาท
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	17	41.46
2. ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน นวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	10	24.39
3. ควรส่งเสริมให้นักเรียน ได้เข้าใจการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้ฝึกคิด ฝึกทำรู้จักการแก้ปัญหา	7	17.07
4. ควรส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาได้	5	12.20
5. ควรส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม	2	4.88
รวม	41	100

จากตาราง 4.21 พบว่า ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการส่งเสริม
 กิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการ
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน (ร้อยละ 41.46) รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วน
 ร่วมในการจัดแสดงผลงาน นวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
 (ร้อยละ 24.39) และควรส่งเสริมให้นักเรียน ได้เข้าใจการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้ฝึกคิด ฝึกทำรู้จัก
 การแก้ปัญหา (ร้อยละ 17.07) ตามลำดับ

ตาราง 4.22 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาท
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน		
1. ควรมีการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	13	65.00
2. ควรสนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียน	5	25.00
3. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้มากขึ้น	2	10.00
รวม	20	100

จากตาราง 4.22 พบว่า ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้านการจัดปัจจัย
 สนับสนุน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอต่อการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน (ร้อยละ 65.00) รองลงมา คือ ควรสนับสนุนให้ชุมชน มีส่วน
 ร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียน (ร้อยละ 25.00) และ
 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้มากขึ้น (ร้อย
 ละ 10.00) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

3. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,463 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยการทดสอบค่าที่ผลปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.80 ถึง 10.85 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการ ของ ครอนบาค ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.958

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามและหนังสือถึงครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายในเวลาที่กำหนด กรณีมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามด้วยตนเอง ปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 335 ฉบับ สามารถเก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของครูผู้สอนในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
- 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าที แบบกลุ่มที่ซึ่งอิสระต่อกัน
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ
5. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ปรากฏผล ดังนี้
  - 2.1 ครูเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทั้งโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ครูมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ที่มีจำนวนมากที่สุดและรองลงมาในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบร่มรื่น สะอาด สวยงามและปลอดภัย รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้มีการสร้างลานวิชาการ ต้นไม้พุ่มได้ สื่อที่ให้ความรู้

3.2 ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนและครู การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การประกวดโครงงานทุกกลุ่มสาระวิชาและการจัดป้ายนิเทศ รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้ครู ได้พูดสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน นวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

3.4 ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน รองลงมา คือ ควรสนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และความเข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเฉพาะกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานก็เป็นหนึ่งในกิจกรรมดังกล่าวที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเน้นการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานดังกล่าว จึงมีการส่งเสริมในระดับมาก สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 27) ที่กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดทำหลักสูตร 2) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน 3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยการจัดการเรียนรู้ 4) สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 5) ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 6) พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน 7) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน 8) ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และ 9) พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลออกมาเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับครูผู้สอนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนรู้แบบโครงงานก็เป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไป ซึ่งเข้าใจบทบาทและตระหนักถึงความสำคัญในข้อนี้ จึงมีการกำชับ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนได้ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้อย่างมาก โดยในทางปฏิบัติผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมครูเพศชายและเพศหญิง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเท่าเทียมกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นครูเพศชายและเพศหญิง ก็ได้รับรู้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในกรณีนี้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดไว้ในหลักการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเน้นตามศักยภาพ ตรงกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายดังกล่าว

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้โอกาสและส่งเสริมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะประสบการณ์ทำงานจะมากหรือน้อย และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผลงานของครูมากกว่าประสบการณ์ในการทำงาน ดังนั้น ไม่ว่าจะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ก็ได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเหมือนกัน สอดคล้องกับ เชาวง เพชรภา (2553 : 55 – 57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามแนวความคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ต่างก็สนองตอบนโยบายจากต้นสังกัดดังได้อภิปรายเหตุผลมาแล้ว ในข้อ 2.2 จึงได้มีการส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อแบบโครงงานในโรงเรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็โรงเรียนขนาดใดก็ตาม ก็ได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเหมือนกัน สอดคล้องกับ อุดม ชาระณะ

(2553 : 73-76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูจำนวนไม่น้อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานไม่ชัดเจนหรืออย่างลึกซึ้งพอ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในโรงเรียนยังไม่มากพอ รวมทั้งครูจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่มีโอกาสได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้อย่างแท้จริง จึงต้องการความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากความมุ่งหมายผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูควรนำมาพิจารณาเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดบรรยากาศทางกายภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดปรับปรุงหรือจัดหาห้องเรียนที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดตารางการใช้อย่างเป็นระบบ จัดงบประมาณในการจัดซื้อ จัดทำวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอ ตลอดจนการดูแลซ่อมแซมให้พร้อมใช้อยู่เสมอ

2. ด้านการจัดบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดทำ

หลักสูตรเพิ่มเติมทุกกลุ่มสาระวิชา จัดหาแหล่งความรู้เพิ่มเติมทั้งในโรงเรียนและชุมชน ประสานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีครูนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน มีคณะทำงานที่เป็นที่ยอมรับของครู ควรส่งเสริมให้มีการจัดวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลการเรียนการสอนมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม โดยเน้นเพื่อการพัฒนาครูและนักเรียน

4. ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดรวบรวมเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานไว้เพียงพอให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาห้องหรือมุมในห้องสมุดโรงเรียนเพื่อจัดเก็บเอกสารและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานให้เป็นปัจจุบัน ควรจัดระบบการใช้ การยืม-ส่งที่ชัดเจน รัศกวม เพื่อให้เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง

5. จากคำถามปลายเปิด ครูได้แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยการกำหนด โครงการพัฒนาครูและบุคลากรให้ชัดเจน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูและบุคลากร เพื่อเตรียมพร้อมการจัดกิจกรรม ให้เข้าใจบทบาทของครูและนักเรียน รูปแบบ วิธีการ เนื้อหาในกลุ่มสาระวิชาไว้ก่อนเปิดภาคเรียน การทัศนศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ส่งเสริมให้ครูมีแหล่งค้นคว้าความรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบ โครงงาน

6. จากคำถามปลายเปิด ครูได้แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ที่มีจำนวนมากรองลงมา ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนและครู การแข่งขันทักษะทางวิชาการ การประกวดโครงงานทุกกลุ่มสาระวิชาและการจัดปายนิเทศ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว โดยการกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ ให้ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบปฏิบัติงานเป็นแผนประจำปี ทำความเข้าใจกับครู บุคลากรและนักเรียนให้ทราบวัน เวลา สถานที่ ในการดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจน ตลอดจนติดตาม

และประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ฝ่ายวิชาการควรกำหนดแนวทางไว้เป็นเบื้องต้นดังนี้ เช่น การจัดป๋ายนิเทศ ครูผู้รับผิดชอบควรดำเนินการให้เกี่ยวข้องกับนโยบายของโรงเรียนและกลุ่มสาระวิชา การแข่งขันทักษะทางวิชาการและการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียนและครู ควรกำหนดทุกปลายภาคเรียน วิธีดำเนินการอาจเชิญโรงเรียนใกล้เคียงหรือในกลุ่มโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และควรให้สอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมด้านวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษาด้วย โรงเรียนควรจัดสรรและ การใช้งบประมาณให้รัดกุมคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ระหว่างกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษารเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในโรงเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับกับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นหรือปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์พิบูลิเคชั่น.
- กรมวิชาการ. (2544). สังกะระห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). การจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2542). แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลยากร มั่นถาวรวงศ์. (2548). “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร”, วารสารวิชาการ. 1(2) : 25-28.
- กาญจนา บุญสง. (2542). หลักการสอน. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- กิตติมา ปรีดีคิลก. (2545). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). แนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดในสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). เอกสารประกอบการเรียนวิชา 561813 การพัฒนาองค์กร. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุณี เขตอนันต์. (2557). การพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2542). “เทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสร้างความรู้”, วารสารวิชาการ. 1(9) : 25-29.

- เจมวิทช์ เครือคำ. (2547). บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชาญชัย อาจิณสมาจาร. (2544). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดี.
- ชาญวิทช์ สุทธิ. (2548). ศึกษาความต้องการของผู้บริหารในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2547). เทคนิคการสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- เชวง เพชรภา. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จิตร์รัตน์ ปานผู้มีทรัพย์. (2549). “ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2”, วารสารวิชาการ. 2(4) : 10 – 15.
- ณัฐวิทช์ พจนตันติ. (2548). STS แนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เต็มศักดิ์ สุวรรณ. (2555). ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก <https://sites.google.com/site/krutermssaksuwan>.
- ถวิล จันทรชนะ. (2550). “หลักการจัดการสมัยใหม่”, วารสารวิชาการ. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทวี อุดมรัตน์. (2550). การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนนาโกวิทยาอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาคว่าอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนศ จำเกิด. (2557). การจัดห้องเรียน. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2557,

- ชัยญญัฐ ชาวเหนือ. (2543). “การกำหนดโครงการสำหรับนักเรียนตามรายวิชาภาษาไทยในหลักสูตรมัธยมศึกษา”, *วิชาการ*. 3(6) : 61-69.
- ธีระ รุณเจริญ. (2545). *การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์ และคณะ (2545). *ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระ บทที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- นฤมล บุตาคม (2543). “การเรียนรู้โดยการจัดทำโครงการ”, *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. 15(2) พฤษภาคม-สิงหาคม) : 37-38.
- นัยน์ปพร ดวงแก้ว. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยเน้นทักษะการจัดการแบบ พี ดี ซี เอ วิชาโครงการประดิษฐ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาคว่าอิสระ ศศ.ม. (อาชีวศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- นิลมณี พิทักษ์ และคณะ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).*
 ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุริยาสาส์น.
- บุญมา วีระปรีชากุล. (2545). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบการจกระบวนกรเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบโครงการวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซ็ท.
- พิสมัย มิ่งฉาย. (2544). *ขั้นตอนและวิธีจัดการเรียนรู้แบบโครงการ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2544). *การบริหารการการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ภาวिका ธาราศรีสุทธิ. (2542). *หลักทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มาลัย สิงหะ. (2545). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบการสอนแบบโครงการ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- รุ่ง แก้วแดง. (2545). **ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). **โครงการเพื่อการเรียนรู้ : หลักการและแนวทางในการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- วิกุล พรหมโสภณ. (2553). **การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามุขมนตรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). มุขมนตรี : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.**
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน.**
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลศรี สุวรรณรัตน์. (2542). “กระบวนการเรียนรู้โครงการวิทยาศาสตร์”, **สารปฏิรูป**. 2(15) :
23-25.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2544). “โครงการ : กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”, **วิชาการ**. 4(9) : 8-11.
- วิรัช ผลเรือง. (2548). **การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนวัด
บ้านกุดสังข์ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา). กาฬสินธุ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- วิรัชศักดิ์ ยิ่งยืน. (2557). **การพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญด้วยวิธีการสอนแบบโครงการ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา).**
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภกร ศรีอุทัย. (2554). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนแบบโครงการ
เรื่อง มรรยาทชาวพุทธที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนของ
นักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.
กรุงเทพฯ : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.**
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2545). **โครงการกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ**. กรุงเทพฯ :
สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สมชัย โกมล และอุบลรัตน์ ขลิบเงิน. (2543). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการบูรณาการ 8 กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ห้องเรียนนำอยู่มุ่งสู่
อาเซียน. ศรีสะเกษ : โรงเรียนราษฎร์ไศล.**

- สมเดช ศรีแสง. (2548). คู่มือบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐาน
วิชาชีพ.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2544). คู่มือสอบและปฏิบัติงานผู้บริหารการศึกษา. สุรินทร์ :
ร้านคร.สมใจนึก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2555). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ระยะ 4 ปี พ.ศ.2555-2558. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2546). ชุดฝึกอบรมการประกันคุณภาพทางการศึกษาภายใน
สถานศึกษาสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). “คุณภาพครูคุณภาพการศึกษา”, สารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
5(6) : 82-84.
- สิริพร ศรีสมวงษ์. (2549). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้
ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริมา กลิ่นกุหลาบ. (2545). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบการเรียนรู้สังคมอย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2543). การเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้
ด้วยตนเอง “โครงการ”. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2543). สอนง่าย เรียนง่าย มีความสุข สนุกกับโครงการ. ชัยนาท :
ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- สุพล วังสินธ์. (2543). “โครงการ : การเรียนรู้สู่ปี 2000”, วิชาการ. 3(6) : 30-39.

- สุพิน ดิษฐสกุล (2543). “การเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ”, วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 15(3) : 52.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้
 ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมสามัญศึกษา.
- อศิภรณ์ อินทรมณี. (2549). “สอนโครงการเขาว่ายาก...จริงหรือ?”, วิชาการ. 9(2) : 39-46.
- อัญชลี ธรรมะวีรกุล. (2554, 7 เมษายน). การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555, จาก
<http://panchalee.wordpress.com/2011/04/07/learning-management-2/>.
- อุดม ธารณะ. (2553). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
 ผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อุดมศักดิ์ ชนะกิจรุ่งเรือง และคณะ. (2543). “โครงการ”, วิชาการ. 3(6) : 17-23.
- Cocco, Sandra, M.A. (2007, February). “Student Leadership Development : The
 Contribution of Project-based Learning”, **Masters Abstracts International**.
 45(01) : 43.
- Elderfer, C. (2012). **The Needs**. Retrieved 20 December 2012, from
http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Need_Theories.html.
- Greenwood, N. L. (2003, April). “The culture fair : Reinvesting Project-learning to
 Meet Current Standards,” **Masters Abstracts International**. 42(02) : 377.
- Hargrave, O. S. (2004, April). “We are all Learning Here; Project-based Learning in
 the Classroom”, **Masters Abstracts International**. 42(02) : 395.
- Hiz, “W. H, Jr. (2001, June). “The Effect of Teaching Methodologies on Student
 Achievement in Mathematics ; The Traditional Classroom Method and the
 Agricultural and Environmental Education Project-based Experiential Method”,
Dissertation Abstracts International. 61(12) : 4647-A.
- Owen, P. M. (2002, August). “Briding Theory and Practice: Student Teachers use the
 Project Approach”, **Dissertation Abstracts International**. 63(02) : 563-A.

Rivert, A. E. (2003, December). "Contextualizing Instruction and Learning in Middle School Project-based Science Classroom", **Dissertation Abstracts International**. 64(06) : 2034-A.

Villeneuve, J. C. (2001, January). "Composing a life : Community College Students and Project-based Learning in a Multimedia Program", **Dissertation Abstracts International**. 61(07) : 2568-A.

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศร ๐๕๔๕.๑๑/๒๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๓๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวันชัย ภัณฑลักษณ์

ด้วย นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ สังกัด” โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทิฉาณาแล้ววาทานเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๓๒๒๑ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๓๑/ว๒๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางเฉลียวรัตน์ ทิสารัมย์

ด้วย นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ สังกัด" โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกวามอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๓๖๕๖

ว ๓๖ ๐๕๔๕.๑๓/ว๒๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสมใจ สีหาวะบุตร

ด้วย นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ สังกัด" โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๕๔๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๕๔๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๓/๒๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรภูมิวิทยา

ด้วย นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒" โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการยืมเครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๕๔๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๕๔๖๓ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๔๐๘๗/ ๑๙๙๒๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต ๒ อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๔๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน

ด้วย นางสาวครินทร์ กาญจนพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาเพื่องานวิจัยดังกล่าว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาโดยภาพรวม ขอให้ท่านให้ความสะดวกในการดำเนินงานซึ่งผู้วิจัยจะเข้าติดต่อและประสานงานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ สุขสำโรง)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒
ผู้ช่วยราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

กลุ่มอำนวยการ

งานสวัสดิการฯ

โทร./โทรสาร ๐ ๔๔๖๗ ๓๐๙๔

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2
  2. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ
    - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2
    - ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
  3. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อ
การวางแผนการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้
ครบถ้วนและตรงกับความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับวิเคราะห์และนำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้นจะไม่
มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และสถานภาพของท่านแต่ประการใด
- ผู้วิจัยหวังในความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาส

นางสาวศรินทร์ กาญจนพิมาย

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - ( ) ต่ำกว่า 5 ปี
  - ( ) 5-10 ปี
  - ( ) สูงกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดของโรงเรียน
  - ( ) โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1-120 คน)
  - ( ) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน)
  - ( ) โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง โดยกำหนดระดับของการปฏิบัติงาน ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	การกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงการที่ชัดเจน	✓				
00	มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงการ				✓	

จากตัวอย่าง ข้อ (0) แสดงว่า ผู้บริหาร โรงเรียน มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ชัดเจน อยู่ในระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

จากตัวอย่าง ข้อ (00) แสดงว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ อยู่ในระดับการปฏิบัติ น้อย

ข้อ ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	การจัดบรรยากาศทางกายภาพ มีการจัดสถานที่ที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน					
2	ส่งเสริมการจัดห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน					
3	มีการจัดห้องสมุดโรงเรียน ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ของผู้เรียน					
4	ส่งเสริมการจัดสภาพห้องแนะแนวให้เหมาะสมกับ การให้บริการแก่ผู้เรียน					
5	ส่งเสริมการจัดห้องโสตทัศนศึกษา ที่เอื้อต่อการค้นคว้า ของผู้เรียน					
6	ส่งเสริมการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน					
7	ส่งเสริมการจัดห้องศูนย์สื่อทางการศึกษา ที่เอื้อต่อ การค้นคว้าของผู้เรียน					
8	ส่งเสริมการจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์					
9	ส่งเสริมให้มีป้ายนิเทศ เพื่อเสนอข่าวสารทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน					
10	ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน					
11	การจัดบรรยากาศทางวิชาการ กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการของโรงเรียนที่ชัดเจน ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เป็นแนวทางที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออก และแก้ปัญหาเป็น					
12	ประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองและผู้เรียนได้เข้าใจว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและแก้ปัญหาเป็น					

ข้อ ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
13	ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา					
14	จัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน					
15	มีการจัดประชุมสัมมนา/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมี เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน					
16	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน					
17	ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการปฏิบัติการสอน ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน					
18	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการผลิตสื่อ นวัตกรรม ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
19	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริง					
20	จัดให้มีแผนงานและคณะกรรมการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน					
21	จัดระบบนิเทศภายใน มีการกำกับติดตามประเมินผลอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่อง					
22	ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดแสดง ผลงาน นวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน					
23	การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถนำไปใช้ได้จริง					
24	ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจและสามารถนำไปใช้ได้จริง					

ข้อ ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา					
26	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จัก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง					
27	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการสอน โดยผสมผสาน ความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา					
28	ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อ การเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และรอบรู้					
29	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานอย่างต่อเนื่อง					
30	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ จากชุมชน					
31	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนา สุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา					
32	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติด					
33	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและ ความรับผิดชอบต่อกัน					
34	ส่งเสริมให้ครูมีการประสานงาน ร่วมมือกับผู้ปกครองและ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพของผู้เรียน					
35	ส่งเสริมให้ครู นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม					

ข้อ ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
36	ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลายและต่อเนื่องโดยเน้นการประเมินตามสภาพ จริง					
37	ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน					
38	ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงาน โดยให้คำแนะนำและร่วมแก้ไขปัญหา					
39	การจัดปัจจัยสนับสนุน สนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงาน					
40	สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลายให้เพียงพอกับ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน					
41	จัดรวบรวมเอกสารและวัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานไว้เพียงพอให้ครูได้ ศึกษาค้นคว้า					
42	สนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานของ โรงเรียน					
43	สนับสนุนให้ชุมชนได้มีบทบาทในการสนับสนุนปัจจัย ด้านต่างๆ แก่โรงเรียน					
44	สนับสนุนให้ชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
45	เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในสาขาต่างๆ ให้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
46	ส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน เพื่อให้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์					
47	ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้กับผู้เรียน					
48	มีการนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน มาพิจารณาประกอบในการให้ความดีความชอบ					

ตอนที่ 3
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

1. การจัดบรรยากาศทางกายภาพ

.....
.....
.....
.....

2. การจัดบรรยากาศทางวิชาการ

.....
.....
.....
.....

3. การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน

.....
.....
.....
.....

4. การจัดปัจจัยสนับสนุน

.....
.....
.....
.....

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตาราง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.66	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	0	2	0.66	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ค่าอำนาจจำแนก	
		t	Sig (2 tailed)
	การจัดบรรยากาศทางกายภาพ		
1	มีการจัดสถานที่ที่มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.27	.000
2	ส่งเสริมการจัดห้องเรียน ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.97	.000
3	มีการจัดห้องสมุดโรงเรียน ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ของ ผู้เรียน	2.97	.000
4	ส่งเสริมการจัดสภาพห้องแนะแนวให้เหมาะสมกับ การให้บริการแก่ผู้เรียน	2.12	.000
5	ส่งเสริมการจัดห้องโสตทัศนศึกษา ที่เอื้อต่อการค้นคว้า ของผู้เรียน	1.83	.000
6	ส่งเสริมการจัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ศูนย์อินเทอร์เน็ต ที่เอื้อต่อการค้นคว้าของผู้เรียน	4.88	.000
7	ส่งเสริมการจัดห้องศูนย์สื่อทางการศึกษา ที่เอื้อต่อ การค้นคว้าของผู้เรียน	4.91	.000
8	ส่งเสริมการจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	1.94	.000
9	ส่งเสริมให้มีป้ายนิเทศ เพื่อเสนอข่าวสารทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน	2.18	.000
10	ส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ตามอาคารเรียนและหน้าชั้นเรียน	3.46	.000
	การจัดบรรยากาศทางวิชาการ		
11	กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการของโรงเรียนที่ชัดเจนในการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน เป็นแนวทางที่ มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและแก้ปัญหาเป็น	2.53	.000

ตาราง (ต่อ)

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ค่าอำนาจจำแนก	
		t	Sig (2 tailed)
12	ประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองและผู้เรียนได้เข้าใจว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ได้ฝึกคิด ฝึกทำ รู้จักแสดงออกและแก้ปัญหาเป็น	2.12	.000
13	ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	4.03	.000
14	จัดหลักสูตรให้มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลาย เพื่อสนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน	8.68	.000
15	มีการจัดประชุมสัมมนา/จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ครูมี เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.87	.000
16	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.64	.000
17	ส่งเสริมให้ครูมีทักษะการปฏิบัติการสอน ออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.97	.000
18	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการผลิตสื่อ นวัตกรรม ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.46	.000
19	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะการวัดผลประเมินผล ตาม สภาพจริง	2.88	.000
20	จัดให้มีแผนงานและคณะกรรมการนิเทศการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบ โครงงาน	2.27	.000
21	จัดระบบนิเทศภายใน มีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง	2.13	.000
22	ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดแสดง ผลงาน นวัตกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน	5.26	.000

ตาราง (ต่อ)

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ค่าอำนาจจำแนก	
		t	Sig (2 tailed)
	การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน		
23	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ สามารถนำไปใช้ได้จริง	1.91	.000
24	ส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความ สนใจและสามารถนำไปใช้ได้จริง	2.53	.000
25	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา	5.26	.000
26	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักประสบการณ์ จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่าง เรียนอย่างต่อเนื่อง	5.20	.000
27	ส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการสอน โดยผสมผสานความรู้ด้าน ต่างๆ อย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา	1.80	.000
28	ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้	5.20	.000
29	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานอย่างต่อเนื่อง	4.18	.000
30	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้จาก ชุมชน	3.18	.000
31	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนา สุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	3.40	.000
32	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตและป้องกันสารเสพติด	4.91	.000

ตาราง (ต่อ)

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	ค่าอำนาจจำแนก	
		t	Sig (2 tailed)
33	ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและ ความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน	2.36	.000
34	ส่งเสริมให้ครูมีการประสานงาน ร่วมมือกับผู้ปกครองและ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ของผู้เรียน	4.54	.000
35	ส่งเสริมให้ครู นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม	10.85	.000
36	ส่งเสริมให้ครูประเมินพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและ ต่อเนื่อง โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	2.70	.000
37	ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการ เรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน	4.97	.000
38	ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยให้คำแนะนำและร่วมแก้ไขปัญหา การจัดปัจจัยสนับสนุน	2.64	.000
39	สนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.83	.000
40	สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลายให้เพียงพอต่อกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงาน	2.43	.000
41	จัดรวบรวมเอกสารและวัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบ โครงงาน ไว้เพียงพอให้ครู ได้ศึกษาค้นคว้า	2.14	.000
42	สนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ โครงงานของโรงเรียน	2.36	.000
43	สนับสนุนให้ชุมชน ได้มีบทบาทในการสนับสนุนปัจจัยด้าน ต่างๆ แก่โรงเรียน	4.97	.000

ตาราง (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน		ค่าอำนาจจำแนก	
		t	Sig (2 tailed)
44	สนับสนุนให้ชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	2.61	.000
45	เชิญวิทยากรที่มีความรู้ในสาขาต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.00	.000
46	ส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.34	.000
47	ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้กับผู้เรียน	2.93	.000
48	มีการนำผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มาพิจารณาประกอบในการให้ความคิดความชอบ	4.66	.000

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 48

Alpha = .9586

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศรินทร์กาญจนพิมาย
วันเดือนปีเกิด	วันพฤหัสบดีที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	69 หมู่ 11 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ที่อยู่ปัจจุบัน	367/77 ถนนจระด่าบในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านมะขามทานตะวัน ตำบลตาเสา อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2534 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2540 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2544 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีและ นวัตกรรมการศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2553 ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์